

2022

TØNDER
KOMMUNE

§16a **Miljøgodkendelse** af husdyrbrug
Skast 97, 6261 Bredebro

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	2
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	5
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	5
B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE.....	6
1) Indretning og drift af anlæg	6
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer.....	7
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	7
4) Lokalisering og landskab	7
5) Ammoniak	7
6) Lugt	8
7) Øvrige emissioner og gener	8
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug	10
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak.....	11
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger	11
C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET	11
E og F. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT	11
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	11
VILKÅR	13
HØRINGER	17
KLAGEVEJLEDNING	17
BILAG	17

INDLEDNING

Henrik Jørgensen har den 25. januar 2022 søgt om miljøgodkendelse på ejendommen Skast 97, 6261 Bredebro.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen (skema nr. 230230) med tilhørende bilag.

Godkendelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen, herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Der gives 6 års frist for udnyttelse af godkendelsen.

Historik

Ejendommen har en § 12-miljøgodkendelse efter Husdyrloven fra 2013. § 12-miljøgodkendelsen bortfalder, når miljøgodkendelsen efter § 16a bliver meddelt.

Miljøgodkendelse § 16a – 2022

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes for at få tilladt de eksisterende produktionsarealer, til produktion efter nugældende regler og med mulighed for fleksibilitet i forhold til dyretype. Desuden indeholder ansøgningen:

- Lovliggørelse af produktion af slagtekalve
- Lovliggørelse af del af ensilageplads
- Mulighed for at udvide produktionsarealer med dybstrøelse i eksisterende bygninger

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler 17. oktober 2022 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Skast 97, 6261 Bredebro med de stillede vilkår.

Godkendelsen er meddelt jf. § 16a i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³. Der godkendes følgende:

Produktionsareal:

3233 m² produktionsareal spaltegulv med bagskyl eller ringkanal til flexgruppe alle kvæg.

1305 m² dybstrøelse til flexgruppe alle kvæg, heste, får og geder.

174 m² dybstrøelse til flexgruppe alle kvæg.

Gødningsareal

1387 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

210 m² gødningsareal til fast husdyrgødning.

Projekterede anlæg:

- Etablering af nyt produktionsareal med dybstrøelse på 1000 m² i den gamle stald.
- Etablering af nyt produktionsareal med dybstrøelse på 61 m² i kostalden.
- Lovliggørelse af udvidelse af ensilagepladsen.

Dispensationer

Det gamle staldanlæg

Der er ansøgt om en fleksibel produktion i det gamle staldanlæg som ligger ca. 16 meter fra en markvandingsboring og ca. 14 m fra stuehuset. Der søges derfor om dispensation for afstandskravet på 25 m til boring og afstandskravet på 15 meter til beboelse på samme ejendom.

Der ændres ikke på den eksisterende indretning af staldgulvet indenfor afstandskravene på 25/15 m, der vil blot blive mulighed for opstaldning af flere dyretyper. En forøget forurening fra det gamle staldanlæg vil ske i form af øget lugt og øget ammoniak som følge af udvidelsen af produktionsarealer der ligger langt fra boringen. En øget ammoniakemission og øget lugt vurderes ikke at have betydning for afstandskravene.

På den baggrund meddeler Tønder Kommune dispensation til afstandskravene jf. § 9 i Husdyrloven.

Godkendelsen bygger på ansøgers miljøkonsekvensrapport med tilhørende bilag, herunder skema nr. 230230 version 1 indsendt via husdyrgodkendelse.dk - se bilag 1.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder negativt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag I og IV arter.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 2243 af 29. november 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet jf. vejledning sidst i godkendelsen.

Flemming Refsgaard
Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:
Per Henriksen
Miljømedarbejder

MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger

Skast 97, 6261 Bredebro
Ejendomsnr.: 5500000942
CVR: 37441996
CHR: 50872

2) Ansøger og ejer

Navn: Henrik Jørgensen
Brede Bygade 47, 6261 Bredebro
Mobil: 20145669
E-mail: skast97@bbsyd.dk

3) Rådgiver:

Ulla Refshammer Pallesen - LandboSyd
Tlf.: 61558262
E-mail: upa@landbosyd.dk

4) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte

Ingen andre husdyrbrug med miljømæssig samdrift.

B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

1) Indretning og drift af anlæg

Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabel.

Figur: Placering af stald og gødningsanlæg mv.

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	4043 m ²	1647 m ² sengestald med spalter(bagskyl el. ringkanal) til flexgruppe: Alle kvæg
		870 m ² sengestald med spalter(bagskyl el. ringkanal) til flexgruppe: Alle kvæg
		61 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
		174 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg
Det gamle staldanlæg	2921 m ²	716 m ² sengestald med spalter(bagskyl el. ringkanal) til flexgruppe: Alle kvæg
		64 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
		180 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
		1000 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
Gyllebeholder - 5000 m ³	Flydende – fast overdækning	1020 m ²
Gyllebeholder - 1600 m ³	Flydende	367 m ²
Møddingsplads – 210 m ²	Fast til kvæg, heste, får og geder	210 m ²

Tabel: Ansøgt drift

Produktionsarealer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 9-11

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til produktionsarealernes udformning og maximale størrelse. På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det at der er redegjort tilstrækkeligt for produktionsarealerne i 8-årsdrift, i nudrift og i ansøgt drift.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 11-12 og 35-36

Tønder Kommune vurderer:

Det fremgår af ansøgers oplysninger, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Tønder Kommune vurderer, at udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers oplysninger og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 13

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at der er redegjort tilstrækkeligt for de bygningsmæssige ændringer.

3) Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 13

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger er der ikke miljømæssig forbindelse til andre husdyrbrug.

4) Lokalisering og landskab

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 14-18

Tønder Kommune vurderer:

Afstandskravet til beboelse på 15 m og afstandskravet på 25 m til markvandingsboring er ikke overholdt for det gamle staldanlæg. Øvrige afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 er overholdt.

Dispensation for de afstandskrav der ikke er overholdt fremgår af side 3.

Det fremgår af ansøgers oplysninger, at der ønskes mulighed for etablering af teltoverdækning på gyllebeholderen på 1600 m³. Gyllebeholderen er omkranset af øvrige bygninger på ejendommen. Der stilles vilkår til at en eventuelt teltoverdækning skal have farven lysegrå.

Med det stillede vilkår om farve på teltoverdækning vurderes det, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og at en eventuel overdækning af gyllebeholderen ikke vil virke forstyrrende i landskabet.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur er en kystklit ca. 4,8 km sydvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningsystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauets nedre grænse på 0,2 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 2 natur er en nedbrudt højmosse ca. 1,2 km sydvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,1 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 3 natur er en mose ca. 600 m sydøst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at merdepositionen fra husdyrbruget er 0,3 kg N/ha/år for 8-års driften og 0,2 N/ha/år for nudriften. I begge tilfælde under beskyttelsesniveauet på 1 kg N/ha/år.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Indenfor en afstand af 500 m til husdyrbruget ligger flere søer som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det fremgår af beregninger i ansøgningssystemet at ingen af søerne vil modtage en merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år.

På baggrund af ovenstående vurderes det ansøgte ikke at give anledning til tilstandsændringer af naturområderne.

6) Lugt

Der er foretaget en beregning af lugtgenafstanden:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret genafstand (m)	Korrigeret genafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Duborgvej 7	0	FMK	120,9	120,9	812,6	Ja
 Campingplads	0	NY	366,2	366,2	3624,2	Ja
 Skast 88	2	NY	366,2	439,4	1365,7	Ja
 Byzone - Potentiel - Vedtaget jf. Pla...	0	NY	538,4	538,4	4010,7	Ja
 Husum-Ballum, Ballum	0	NY	538,4	538,4	4229,6	Ja

Tabel: Lugtberegning

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Tønder Kommune vurderer:

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt. På den baggrund vurderer vi at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener

Støj

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 28

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Vi vurderer at vilkåret er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Rystelser og vibrationer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 28-29

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af husdyrbrugets placering vurderes rystelser og vibrationer ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Støv

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29-30

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejneniveau og bekæmpelse så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 30-31

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer, at husdyrbruget har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet. Der stilles derfor ingen vilkår.

Lys

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med de stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 40-41

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift, stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning og vilkår til opbevaring og håndtering af affald og brændstof mm. Der stilles vilkår om at beredningsplanen skal holdes opdateret, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld og vilkår om at tagnedløbsbrønde skal sikres så gylle og møddingssaft mv. ikke kan afledes til drænsystemet ved uheld.

Vi vurderer, på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om at kemikalier opbevares indendørs på fast og tæt bund uden afløb.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget opbevarer kemikalier og pesticider forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i nogen grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme og at brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så eventuelt spild kan opsamles.

Egenkontrol og management

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 39

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om egenkontrol ud fra de virkemidler, der er valgt på ejendommen og i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes godt landmandskab med hensyn til management.

8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 35-36

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at husdyrbrugets opbevaring og håndtering af spildevand er forsvarlig. Der stilles derfor ingen vilkår.

Affald og døde dyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 32-33

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om opbevaring af fast og flydende affald. Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 33-34

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om skift til lavenergibelysning, når eksisterende er udtjente. Der stilles desuden vilkår om egenkontrol af energiforbruget.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 34-35

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer og registrering af vandforbruget.

På den baggrund vurderer Tønder Kommune, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 39-40

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 5.419 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør netop 5.419 kg N/år.

BAT-kravet er opfyldt ved de anvendte staldsystemer og ved fast overdækning af den store gyllebeholder. Der stilles vilkår der sikrer at emissionskravet overholdes.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund at BAT er overholdt.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Afstanden fra husdyrbruget til landegrænsen er ca. 14 km.

Tønder Kommune vurderer:

Det vurderes alene på baggrund af afstanden, at der ikke er grænseoverskridende virkninger.

C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

Husdyrbruget er ikke et IE-husdyrbrug.

E og F. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ved en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 16 a, skal ansøgningsmaterialet kunne udgøre en miljøkonsekvensrapport. Kommunen skal gennemgå og bruge rapporten. Tønder Kommune har gennemgået rapporten og har brugt oplysninger i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ansøgers ikke tekniske resume af miljøkonsekvensrapporten fremgår af bilag 1 – side 6-7.

ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Habitatvurdering

Ejendommen er beliggende ca. 4 km øst fra nærmeste Natura 2000 habitatområde Vadehavet.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,0 kg N/ha/år efter udvidelsen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en

miljøkonsekvensvurdering.

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde ligger ca. 550 m mod sydøst. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet på Skast 97 ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når godkendelsen udnyttes skal vilkårene overholdes. Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Det tilladte produktionsareal må maksimalt være som angivet i nedenstående tabel. Staldsystem og dyretypen skal være som angivet i tabellen (placering fremgår af figuren med situationsplan under tabellen).:

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	4043 m ²	1647 m ² sengestald med spalter(bagskyl el. ringkanal) til flexgruppe: Alle kvæg
		870 m ² sengestald med spalter(bagskyl el. ringkanal) til flexgruppe: Alle kvæg
		61 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
		174 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg
Det gamle staldanlæg	2921 m ²	716 m ² sengestald med spalter(bagskyl el. ringkanal) til flexgruppe: Alle kvæg
		64 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
		180 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
		1000 m ² dybstrøelse til flexgruppe: Alle kvæg, heste, får og geder
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
Gyllebeholder - 5000 m ³	Flydende – fast overdækning	1020 m ²
Gyllebeholder - 1600 m ³	Flydende	367 m ²
Møddingsplads – 210 m ²	Fast til kvæg, heste, får og geder	210 m ²

Figur: Situationsplan

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Stalde og anlæg

3. Staldene skal være indrettet med det staldsystem der fremgår af vilkår 1 og med et produktionsareal der ikke overstiger det areal der er angivet i vilkår 1.
4. Gødningsoplaget på møddingspladsen må ikke overstige 210 m².

Ammoniak

5. Gyllebeholderen på 5000 m³ skal have fast overdækning med indvendig skørt.
6. Åbning af teltdug må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Eventuelle skader på overdækningen skal repareres indenfor en uge efter skadens opståen.

Gødningsopbevaring og – håndtering

7. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
8. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
9. Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

Landskabelige hensyn

10. Såfremt gyllebeholderen på 1600 m³ overdækkes skal teltdugen være lysegrå.

Støj

11. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværldi	22-07	-	55

Tabel: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Fluer og skadedyr

12. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
13. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Lys

14. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Driftsforstyrrelser og uheld

15. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for husdyrbrugets ansatte og den skal opdateres løbende.
16. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 25 m fra gyllebeholderne, møddingspladsen eller ensilagepladsen skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle eller pladsvæske til drænsystemet.
17. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

Kemikalier og pesticider

18. Kemikalier skal opbevares indendørs, hvor underlaget har fast bund og er uden afløb.

Olie og brændstof

19. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.
20. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Egenkontrol og management

21. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.
22. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
 - Forbrug af el, vand og brændstof
 - Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation.

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

Affald

23. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt

materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.

24. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Energiforbrug

25. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el og brændstof.
26. Der skal skiftes til lavenergibelysning i stalde, foderlade og maskinhus, når de eksisterende lyskilder er udtjente.

Vandforbrug

27. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.
28. Der skal foretages en årlig opgørelse af husdyrbrugets vandforbrug.

HØRINGER

Idehøring

Ansøgningen blev 17. august 2022 annonceret i 14 dage på <https://dma.mst.dk/>.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at de personer, som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 504 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det, der er søgt om, har underordnet betydning for naboen.

Husdyrbruget har ingen naboer hvis ejendomme matrikulært grænser op til husdyrbrugets anlæg.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest mandag den 14. november 2022

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

BILAG

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport fra ansøger

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Skast 97

6261 Bredebro

Ansøgning om godkendelse af produktionsarealer i eksisterende stalde, anmeldelse af plansilo samt mulighed for at etablere mere produktionsareal med dybstrøelse

Skema 230230 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger, ejer og kontaktperson	Henrik Jørgensen Brede Bygade 47 6261 Bredebro skast97@bbsyd.dk
Husdyrbrugets adresse	Skast 97 6261 Bredebro
CVR-nummer	37441996
CHR-nummer	50284
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500000942
Matrikel-nr.	Matrikel: 306 – Skast, Sdr. Skast
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	230230
Rådgiver	Ulla Refshammer Pallesen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@landbosyd.dk Tlf.: 7436 5043 / 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Skast 97.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer i form af skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk samt kort tegnet af LandboSyd i Agro-GIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af regneark for opgørelse af produktionsarealerne og kapacitetsberegning. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2225 af 27/11/2021

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	1
Forord / læsevejledning	2
1. Indledning	5
1.1 <i>Metode og manglende viden (F6)</i>	5
2. Ikke-teknisk resume (E2, F9)	6
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	8
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)</i>	8
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	9
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	11
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	12
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)</i>	13
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	13
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)</i>	14
3.4.1 <i>Jordarealer og jordbund (F1b-d, F4, F5b)</i>	18
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)</i>	19
3.6 <i>Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)</i>	23
3.7 <i>Lugtemission (B6, B4, E1b)</i>	26
3.8 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)</i>	27
3.8.1 <i>Støj (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	28
3.8.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	29
3.8.3 <i>Støv (B7, E1b)</i>	29
3.8.4 <i>Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	29
3.8.5 <i>Skadedyr (B7, E1b)</i>	29
3.8.6 <i>Transporter (B7, E1b)</i>	30
3.9 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)</i>	31
3.9.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	31
3.9.2 <i>Affald (B8, F1d, F5c)</i>	31
3.9.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	32
3.9.4 <i>Råvarer (B7)</i>	33
3.9.5 <i>Energiforbrug (B8, F1c)</i>	33
3.9.6 <i>Vandressourcen og vandforbrug (B8)</i>	34
3.9.7 <i>Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)</i>	35
3.10 <i>Klima (F4, F5f)</i>	37
3.11 <i>Forslag til egenkontrol (B7)</i>	40
3.12 <i>BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)</i>	40

3.13	Risiko for ulykker og katastrofer (F5d, E1c, F7, F8)	42
3.14	Overvågning (F7).....	42
3.15	Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d).....	42
3.16	Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e).....	43
3.17	Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)	43
3.18	Erhvervsmæssig nødvendighed.....	44
4.	Oplysninger om konsulenten (E3).....	44
5.	Konklusion	44
6.	Referenceliste (F10).....	45
7.	Bilag.....	45

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer ændringen/udvidelsen af dyreholdet samt en allerede etableret forlængelse af en ensilageplads på kvægholdet på Skast 97, 6261 Bredebro. Husdyrbruget har en § 12 miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven fra 19. februar 2013 samt en § 33 miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven til at benytte slagge til bundsikring af forlængelsen af ensilagepladsen. Det tilladte dyrehold er 279 malkekøer, 66 småkalve 0-6 mdr., 213 kvier og stude 6-25 mdr. og 140 tyrekalve 40-55 kg.

På nuværende tidspunkt er der således ikke tilladelse til at have slagtekalve på husdyrbruget, og ansøgningen er derfor en lovliggørelse af slagtekalveholdet samtidigt med en ansøgning om at få fri produktion på husdyrbrugets produktionsarealer inden for de ansøgte dyre- og gulvtyper.

I forbindelse med etableringen af ensilagepladsen er der ikke sket anmeldelse efter § 11 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Dette lovliggøres med denne ansøgning.

For at sikre, at der er tilstrækkelige arealer til rådighed til dyrene ønskes der mulighed for at kunne udvide med op til 1.000 m² dybstrøelse i kombiladen og foderladen. Der er ikke umiddelbart planer om at udvide antallet af dyr på nuværende tidspunkt.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Henrik Jørgensen, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen i Husdyrgodkendelse.dk foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner og specielt ikke for metan og lattergas. Med hensyn til CO₂-udledning fremlægges resultatet af Arlas klimatjek.

2. Ikke-teknisk resume (E2, F9)

Det er valgt at skrive et læsevenligt resume, der beskriver de væsentligste forhold på husdyrbruget og ændringer som følge af udvidelsen frem for at skrive et resume af de enkelte underpunkter i miljøkonsekvensrapporten.

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Skast 97, 6261 Bredebro. Husdyrbrugets lovlige dyrehold er et malkekvæghold af tung race med 279 malkekøer, 66 småkalve, 213 kvier og stude og 140 tyrkalve til 55 kg.

Ansøgningen er indsendt for at få mulighed for at få en ny miljøgodkendelse til frit at kunne producere på husdyrbrugets produktionsarealer, at producere slagtekalve samt for at lovliggøre en forlængelse af en ensilageplads. Endvidere ansøges om mulighed for at etablere mere areal med dybstrøelse i to lader.

Det maksimale dyrehold efter udvidelsen forventes at blive på op til 300 malkekøer med ca. 300 opdræt og ca. 160 slagtekalve til ca. 440 kg.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger ca. 1,3 km syd for Skast og godt 7 km vestsydvest for Bredebro i Tønder Kommune i et forholdsvis fladt landskab. Husdyrbruget ligger delvis afskærmet af læhegn og er derfor kun begrænset synligt i landskabet. Da der ikke etableres nye bygninger eller anlæg, ændres husdyrbrugets påvirkning af landskabet ikke.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes. Lugtgeneafstandene er de afstande, et husdyrbrug skal holde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugspligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via Skast vej. Veje fejes efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

25.01.2022

Der produceres gylle og dybstrøelse på husdyrbruget. Udbringning af gylle og vand foretages normalt af ansøger selv med egen nedfælder og gyllevogn. Dybstrøelse udbringes af maskinstation med gødningsspreder.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der er 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år til både kategori 1 natur og kategori 2 natur.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre heder og overdrev samt visse moser og skove, er der en maksimal forøgelse af ammoniakdepositionen (merdeposition) på 0,3 kg kvælstof pr. hektar pr. år som følge af udvidelsen. Til øvrige naturtyper er der en maksimal merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år både i forhold til nudrift og driften for 8 år siden. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Naturområdet, der modtager 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år er et mindre vandhul.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃-N/år, er der krav om at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastninger. Der er fastsat krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med uheld med olie, kemikalier og gylle eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Såfremt ansøgningen om ændringerne mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at der ikke udvides med yderligere dybstrøelsesarealer i laderne samt at slagtekalveproduktionen skal ophøre. Såfremt der ikke meddeles godkendelse, skal der foretages miljøanmeldelse af den etablerede ensilageplads.

Da beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak overholdes, og der ikke er naboer i nær tilknytning af husdyrbruget, der kan blive generet af husdyrbrugets drift, er der ikke foretaget beregninger for alternative placeringer af nye produktionsarealer.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transport. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant efterfølges emnerne af en vurdering af det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger samlet på den østlige side af Skast vej. Husdyrbruget drives som et konventionelt malkekvægsbrug samt opdræt af slagtekalve.

I det tidligere ansøgningsskema i Husdyrgodkendelse.dk var både det gamle staldanlæg og den nyere kostald delt op flere staldafsnit. Da alle de gamle stalde er sammenhængende, og dybstrøelsesarealet og spaltearealet i kostalden fra 2006 er uden fuld muradskillelse, vises staldene nu som to samlede staldafsnit. Kostalden fra 2006 er sammenbygget med forlængelsen fra 2015. Da forlængelsen er mindre end 8 år gammel, er kostalden fra 2006 indtegnet som en polygon og kostalden fra 2006 inklusiv forlængelsen fra 2015 indtegnet som en anden polygon. Det gamle staldanlæg er sammenbygget med kombiladen og foderladen, hvorfor alle disse bygninger er indtegnet som en sammenhængende polygon.

Bygningsindtegningen i det gamle skema i Husdyrgodkendelse.dk er forvredet og upræcist, hvorfor alle stalde og opbevaringsanlæg er indtegnet på ny.

Bygninger mv. ses af figur 1 samt af bilag 1. Foder opbevares på nuværende tidspunkt på ensilagepladserne, i foderladen og kombiladen, herunder i mindre siloer i kombiladen samt i en 20 ton silo opstillet på sydsiden af kostalden fra 2006. Kun hvis der ikke er tilstrækkelig plads på ensilagepladsen eller evt. i plansiloerne i foderladen, opbevares der ensilage i markstak.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv.

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne er opgjort ud fra staldskitser (se bilag 3) og opmålinger modtaget fra Henrik Jørgensen. Der udarbejdet et regneark med produktionsarealerne (se bilag 4).

8 års drift

For 8 år siden var tilbygningen fra 2015 endnu ikke etableret. Produktionsarealerne fremgår af tabel 1 herunder.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Kostald fra 2006	2710	Naturlig ventilation	3 m	(#475228) Målkøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bågskyl eller ringkanal)	0	1647
				(#475227) Målkøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	174
Det gamle staldanlæg	2905	Naturlig ventilation	3 m	(#475236) Målkøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bågskyl eller ringkanal)	2	716
				(#475235) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	64
				(#475234) Målkøer, kvier og stude. Dybstrøelse	2	180
Sum						2781

Tabel 1: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i 8 års drift

I det gamle ansøgningsskema i forbindelse med § 12 ansøgningen var der i ansøgningsskemaet vist et areal i den nordlige del af "GI. Kostald". Dette areal var et areal, hvor der var planlagt at overstøbe spalter. Dette er aldrig sket. Der vises derfor ikke dyr i dybstrøelse i denne stald. I skemaet var der endvidere indtastet udegående dyr i 4 mdr. i "GI. Kostald" og "GI Kostald dybstrøelse" for 62 + 49 opdræt på spalter + 14 opdræt

på dybstrøelse alle 6-21 mdr. I det samlede gamle staldanlæg har der været angivet 190 opdræt og køer og derudover småkalve. Det er derfor valgt at indtaste køer og kvier i det gamle staldanlæg som udegående i 2 mdr. i 8 års drift og nudrift, da ikke alle dyr i staldene har været udegående.

Der er angivet naturlig ventilation for alle stalde i alle drifter. Der er i en del af det gamle staldanlæg et ventilationsanlæg, hvor en enkelt ventilator stadig benyttes.

Nudrift

I nudrift indgår produktionsarealerne i tilbygningen. Se tabel 2 herunder. Som beskrevet under 8 års drift er der vist udegående dyr i nudriften på samme måde som i 8 års driften.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	4043	Naturlig ventilation	3 m	(#475233) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	870
				(#475232) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	0
				(#475231) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1647
				(#475230) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	174
Det gamle staldanlæg	2905	Naturlig ventilation	3 m	(#475239) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	2	716
				(#475238) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	64
				(#475237) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	2	180
Sum						3651

Tabel 2: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i nudrift

Ansøgt drift

I ansøgt drift ønskes der frihed til selv at bestemme, om der skal være udegående dyr og i hvor mange måneder om året. I ansøgt drift er der medtaget et areal til dybstrøelse i tilbygningen fra 2015. Der er ikke tale om et nyt areal, men da der i tidligere ansøgning ikke har været angivet dyr i dybstrøelse i stalden, er der således tale om en "lovliggørelse" af dette produktionsareal.

Ud over "lovliggørelsen" ansøges der også om flex for staldene, så dybstrøelsesarealer godkendes til alle typer kvæg, heste, får og geder, og arealerne med spalter godkendes til alle typer kvæg på spalter med kanal, bagskyl eller ringkanal. Herudover ønskes mulighed for at etablere mere produktionsareal med dybstrøelse i kombiladen og foderladen (se punkt 3.2).

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	4043	Naturlig ventilation	3 m	(#482179) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	61
				(#475242) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	870
				(#467886) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	1647
				(#467884) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	174
Det gamle staldanlæg	2905	Naturlig ventilation	3 m	(#489803) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	1000
				(#482178) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	716
				(#475241) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	64
				(#475240) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	180
Sum						4712

Tabel 3: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i ansøgt drift

I ansøgt drift er der ikke indtastet udegående dyr, så der fremadrettet ikke er behov for at stille vilkår om udegående dyr.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af tabel 4.

De eksisterende gyllebeholdere på husdyrbruget er en 1.600 m³ gyllebeholder fra 1992 og en 5.000 m³ gyllebeholder fra 2009 med teltoverdækning. Der er desuden en gyllebeholder på 360 m³, der ikke længere er i brug til opbevaring af gylle. Da beholderen er med spjæld, blev der på et tidspunkt lavet hul i beholderen, så den kun kan fyldes til terrænniveau. Beholderen modtager vand fra det befæstede areal syd for det gamle staldanlæg og kombiladen og benyttes til bagskyl i den gamle kostald. Det opsamlede vand og eventuelt også vand fra gyllebeholderen på 1.600 m³ benyttes til bagskylningen, og den opblandede gylle pumpes over i den store gyllebeholder. Der er omskifter på gylleledningen fra det gamle staldanlæg, så der kan pumpes til/fra den gyllebeholder, der ønskes. Beholderen pumpes tom i forbindelse med overpumpning til de store gyllebeholdere, og der står således normalt ikke gylle i beholderen.

Beholderen på 1.600 m³ benyttes fra ca. 1. august til ca. 1. februar udelukkende til opbevaring af overfladevand fra ensilagepladsen, der efterfølgende køres ud på marker med gyllevogn med slæbeslanger. I de øvrige ca. 6 måneder benyttes beholderen både til gylle og overfladevand.

Teltoverdækningen på gyllebeholderen på 5.000 m³ var en forudsætning for den nuværende miljøgodkendelse. Der ønskes mulighed for som frivilligt tiltag at sætte teltoverdækning på gyllebeholderen fra 1992. Teltet vil i givet fald blive en grå PVC-dug tilsvarende den eksisterende teltdug. Da teltet kun ønskes som ulighed, er teltet ikke angivet som miljøteknologi. Gyllebeholderen fra 1992 blev i det gamle ansøgningskema ikke vist som opbevaringsanlæg i ansøgt drift, og gyllebeholderen er derfor i denne ansøgning kun vist i brug i 8 års driften og ansøgt drift.

Dybstrøelse lægges på møddingspladsen. Komposteret dybstrøelse køres fra møddingspladsen til overdækket markstak eller udbringes direkte i marken, når det kan lade sig gøre. Det er en maskinstation, der står for udbringningen af dybstrøelsen med gødningsspreder.

Udbringning af gylle på bedriftens arealer sker normalt med nedfælder med kapacitet til 25 m³ gylle.

Størrelsen af møddingspladsen var i det gamle ansøgningskema indtegnet med ca. 6 m x 9,5 m. Det er derfor valgt at vise nudrift og 8 års drift med 58 m² og i ansøgt drift at øge arealet til 210 m², som svarer til hele

25.01.2022

pladsens faktiske størrelse, idet der vil være en større andel af møddingspladsen i brug, hvis der etableres mere dybstrøelsesareal i laderne.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder på 5.000 m ³	Flydende				1020
Møddingsplads	Fast				210
Gyllebeholder 1.600 m ³	Flydende				367
Nudrift					
Gyllebeholder på 5.000 m ³	Flydende				1020
Møddingsplads	Fast				210
8 års drift					
Gyllebeholder på 5.000 m ³	Flydende				1020
Møddingsplads	Fast				210
Gyllebeholder 1.600 m ³	Flydende				367

Tabel 4: Oversigt over opbevaringsanlæg

Der forventes et fremtidigt maksimalt dyrehold på op til 300 malkekøer, 300 opdræt og 160 slagtekalve til ca. 440 kg.

Ud over gyllebeholderne på Skast 97 benyttes endvidere en eget gyllebeholder på Duborgvej 4 på 975 m³.

Der er fremsendt en kapacitetsberegning til kommunen, der redegør for, hvordan kravet til 9 måneders opbevaringskapacitet overholdes.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbrugets opbevaringskapacitet er tilstrækkelig til det forventede dyrehold, samt at opbevaringskravet på minimum 9 måneders opbevaringskapacitet kan opfyldes. Gennemføres udvidelsen med mere produktionsareal til dybstrøelse i de to lader, forventes der ikke at skulle opbevares mere gylle, men kun mere dybstrøelse. Med opbevaring af dybstrøelse på møddingspladsen samt udlægning i markstak når dybstrøelsen har gennemgået en komposteringsproces i stalden eller på møddingspladsen, vurderes der at være tilstrækkelig opbevaringskapacitet til dybstrøelse. Opbevaringskravet på 9 måneder er et lovkrav og skal opfyldes uanset, hvilke vilkår der eventuelt stilles i en miljøgodkendelse.

3.1.3 Drift af anlægget

Driften af husdyrbruget varetages af ansøger og to medarbejdere. Driften af husdyrbruget er beskrevet under de følgende punkter i denne rapport, men derudover kan det nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges, og det tjekkes først, om der er plads i gyllebeholderen, der pumpes til
- Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen uden flydelag, når beholderen benyttes til gylle
- Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg hver anden uge
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr sendt til slagting
- Der føres journal over medicinforbrug

- Serviceeftersyn på malkerobotter og køletank overholdes
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Slukningsudstyr kontrolleres og udskiftes løbende
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for bedriften
- Der udarbejdes sprøjteplan og føres sprøjtejournal

Husdyrbruget leverer mælk til Arla, og skal derfor leve op til Arlagårdens omfattende egenkontrolprogram med hensyn til sundhed, hygiejne og dyrevelfærd.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Ansøgningen omhandler en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i de eksisterende lovligt etablerede stalde inden for de ansøgte gulv- og dyretyper. Som beskrevet i indledningen, så ønskes der mulighed for at kunne udvide med op til 1.000 m² dybstrøelse i kombiladen og foderladen, når nu der alligevel skal indsendes en miljøgodkendelsesansøgning. Umiddelbart er der ikke planer om at udvide antallet af dyr på nuværende tidspunkt, men dette bliver selvfølgelig en mulighed. En anden mulighed er at give den nuværende besætning mere areal til rådighed pr. dyr.

Der er ikke lavet detailtegninger for en udvidelse af dybstrøelsesarealerne og derfor heller ikke af et nyt afløbssystem. Endvidere er der ikke taget stilling til, om der eventuelt skal ske byggesagsbehandling forud for inddragelsen af foderladen til stald. Der vil forud for eventuelle ændringer blive indsendt de nødvendige byggeansøgninger mv.

Inddrages begge lader til stald, vil der formodentlig blive behov for en ny foderlade. En sådan vil kunne anmeldes efter § 10 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Alternativt skal der ansøges om tillægsgodkendelse til en ny foderlade.

Der er ikke planlagt nedrivning/fjernelse af eksisterende bygninger eller anlæg.

Placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har ikke dyr på andre husdyrbrug.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

Landskab

Husdyrbruget ligger på en ældre moræneflade ud mod vadehavet. Landskabet omkring husdyrbruget er forholdsvis fladt. Området er præget af spredt bebyggelse i form af landbrugsejendomme og enkelt boliger samt marker, læbælter og granplantager. Øst for husdyrbruget ligger Skast og Kogsbøl moser. Skast by ligger ca. 1,3 km nord for husdyrbruget.

Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. Ud fra Plandata.dk³ ligger husdyrbruget uden for områder, der er udpeget som Særlig værdifuldt landbrugsområde, Kulturhistorisk bevaringsværdier, Værdifulde kulturmiljøer, Bevaringsværdigt landskab, Større sammenhængende landskaber, Geologiske bevaringsværdier, Værdifulde geologiske områder og Kystnærhedszonen.

I forbindelse med miljøgodkendelsen fra 2013 stillede kommunen vilkår til farve- og materialevalg med henvisning til, at husdyrbruget ligger i et område med landskabelige værdier. Det er dog ikke korrekt, at der er udpeget landskabelige værdier i området hvor husdyrbrugets stalde og anlæg ligger. Dette fremgår i øvrigt af kommunens egne bilag til miljøgodkendelsen.

Vurdering af landskabelige forhold

Da der ikke skal etableres nye bygninger eller anlæg og den allerede etablerede forlængelse af ensilagepladsen er opført uden sidevægge, vil landskabet ikke blive påvirket af den ansøgte ændring/udvidelse. Selv hvis der på et tidspunkt ønskes opsat 3 m høje sidevægge i forbindelse med ensilagepladsen, vil disse ikke kunne påvirke opfattelsen af landskabet væsentligt, eftersom ensilagepladsen ligger afskærmet af bygningerne og gyllebeholderne samt læhegn i markskel.

Kulturarv

Husdyrbruget ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinjer.

Nærmeste ikke fredede fund ligger ca. 1,3 km fra husdyrbruget og nærmeste fredede fund ligger ca. 2,3 km fra husdyrbruget. De nærmeste registrerede fund er vist på nedenstående kortudsnit. Som det fremgår, er der ingen fredede jord- og stendiger i nærheden af husdyrbruget.

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

FUND OG FORTIDSMINDER

MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

FORSIDE SØG PÅ KORT SØGNING DOWNLOAD HJÆLP OG INFO

200 m

Skast
Dyborgvej

- Fortidsminder
 - Fredede
 - Ikke fredede
 - Udstrækning (vejledende)
 - Beskyttelseslinier
- Andet kulturarv
 - Kulturarvsarealer
 - Beskyttede sten- og jorddiger
 - Fredede bygninger
- Administrative grænser
 - Kommunegrænser
 - Sognegrænser
 - Matrikel
 - Ansvarsområder
- Baggrundskort
 - Vejkort
 - Topografisk kort
 - Luftfoto
 - Høje målebordsblade (1842-99)
 - Lave målebordsblade (1901-71)

Gennemsigtighed:

Signaturforklaring Adressesøgning Udskriv kort Vis på liste
Luftfoto © Leica Geosystems Technology A/S

Kort © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering /

Kontakt | Teknik og tilgængelighed | Privatlivspolitik | Regler for brug

Slots- og Kulturstyrelsen - H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V

Figur 2: Kortudsnit fra www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/, Blå cirkel er et ikke fredet fund

I forhold til arkitektonisk arv så skal der ikke ske nedrivning af bygninger, og der ligger ingen fredede bygninger eller bevaringsværdige bygninger, som vil have indkig til husdyrbruget, eller som vil skæmmes af husdyrbrugets udvidelse. Husdyrbruget ligger ligeledes uden for Kirkebyggelinje, Kulturhistorisk bevaringsværdier, eller Værdifulde Kulturmiljøer.

Vurdering af kulturarv

Da husdyrbruget ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinjer og kulturudpegninger, og der højst skal ske ændringer inde i eksisterende lovligt etablerede bygninger, kan husdyrbruget ikke påvirke registrerede fortidsminder eller kulturudpegninger negativt.

Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan bli-

ve væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i efterfølgende afsnit, overholdes de fleste afstandskrav.

Vurdering af materielle goder

Med ca. 295 m fra nærmeste bygning/anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse, Skast 95, der ligger nord for husdyrbruget, vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens afstandskrav jf. § 6 overholdes for alle tre etaper, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

Husdyrbrugets placering i forhold til ovenstående områder fremgår af figur 3 og tabel 5.

I tabellerne herunder er afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 vist:

Nærmeste sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	200
Staldbygning	Det gamle staldanlæg	69
Gødningsslager	Møddingsplads	102

Naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	172
Staldbygning	Det gamle staldanlæg	46
Gødningsslager	Møddingsplads	76

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	4157
Staldbygning	Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	4046
Gødningsslager	Møddingsplads	4116

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 stk. 1

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	337
Staldbygning	Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	295
Gødningslager	Gyllebeholder 1.600 m ³	378

Nærmeste aktive boring (forkert registreret i Jupiterdatabasen?) - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	162
Staldbygning	Det gamle staldanlæg	16
Gødningslager	Møddingsplads	33

Nærmeste vandværksboring jf. Jupiterdatabasen - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	4205
Staldbygning	Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	4089
Gødningslager	Møddingsplads	4157

Skast (vejskel) - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	295
Staldbygning	Det gamle staldanlæg	142
Gødningslager	Møddingsplads	165

Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Etableret forlængelse af ensilageplads	148
Staldbygning	Det gamle staldanlæg	14
Gødningslager	Møddingsplads	44

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 stk. 1 – fortsat

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til nærmeste nabobeboelse og vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m. Husdyrgodkendelse.dk opgiver afstanden fra nærmeste stald eller lager i forhold til de forskellige udpegninger (markører).

På kortudsnittet herunder er vist nærmeste sø, naboskel, ikke almene vandboring (egen markvandingsboring), offentlig vej (Skast vej) samt stuehuset på husdyrbruget. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis alle punkter skulle vises.

Som angivet i tabel 5 overholdes afstandskravet for det gamle staldanlæg til stuehuset ikke. Der sker ingen udvidelse eller ændringer af produktionsarealerne i det gamle staldanlæg inden for de 15 m til stuehuset. Da nogle af produktionsarealerne lovliggøres, så de kan benyttes til slagtekalve, og da der sker udvidelse i en del af det sammenbyggede gamle staldanlæg, er det muligt, at kommunen vurderer, at der skal meddeles dispensation fra afstandskravet på 15 m til stuehuset. Som beskrevet har slagtekalveproduktionen aldrig været helt ophørt. Afstanden fra beboelsesdelen af stuehuset til stalden er ca. 14 m.

Figur 3: Kortudsnit over de nærmeste afstandsmarkører

Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Forlængelsen af ensilagepladsen ligger uden for kystnærhedszonen, sø- og åbeskyttelseslinjer, skovbyggelinjer samt kirkebyggelinjer.

Vurdering af afstandskrav og byggelinjer mv.

Da alle afstandskrav i forhold til forlængelsen af ensilagepladsen overholdes, og ensilagepladsen desuden ligger uden for alle bygge- og beskyttelseslinjer, er der ikke behov for en nærmere vurdering. I forhold til afstandskravet på 15 m til stuehuset vurderes det, at kommunen kan meddele dispensation fra afstandskravet på 15 m, så der må være ca. 14 m mellem det gamle staldanlæg og stuehuset. En afstand på 14 m mellem stuehuset og stald vurderes tilstrækkelig til, at der ikke vil kunne forekomme væsentlige gener eller forurening, som kan påvirke beboere i stuehuset.

3.4.1 Jordarealer og jordbund (F1b-d, F4, F5b)

Alle stalde, kanaler, fortank, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer.

Der er i forbindelse med kostalden fra 2006 og ensilagepladserne benyttet slagter til bundsikring. Slagten er udlagt i overensstemmelse med tilladelser fra Tønder Kommune. Slagte, som er et affaldsprodukt fra affaldsforbrændingsanlæg, er et meget stabilt materiale, som kan erstatte andre råstoffer som fx sand og grus.

Arealerne, hvor der er udlagt slagge er kortlagt på vidensniveau 2 og fremgår af bl.a. kortlag på Danmarks Miljøportal.

Husdyrbruget ligger uden for råstofgraveområde.

Vurdering

Da stalde, kanaler, fortank, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

Slagger vurderes ikke at kunne give anledning til væsentlig forurening, når det er udlagt under befæstede arealer og over øverste grundvandsspejl.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 6. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift på 5.419,1 kg NH₃-N/år, med en meremission på 1.256,5 kg NH₃-N/år i forhold til nudrift og en merdeposition i forhold til 8 års drift på 1.914,8 kg NH₃-N/år.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	4992,6	426,5	5419,1
Nudrift	3937,8	224,9	4162,6
8 års-drift	2928,6	575,7	3504,3

Tabel 6: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Den øgede ammoniakemission i forhold fra 8 års drift til nudrift, skyldes at tilbygningen fra 2015 ikke indgår i 8 års driften. Forøgelsen fra nudrift til ansøgt drift skyldes "lovliggørelsen" af produktionsarealet med dybstrøelse i tilbygningen fra 2015 samt de nye dybstrøelsesarealer, der ansøges om i kombiladen og foderladen.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV-arter).

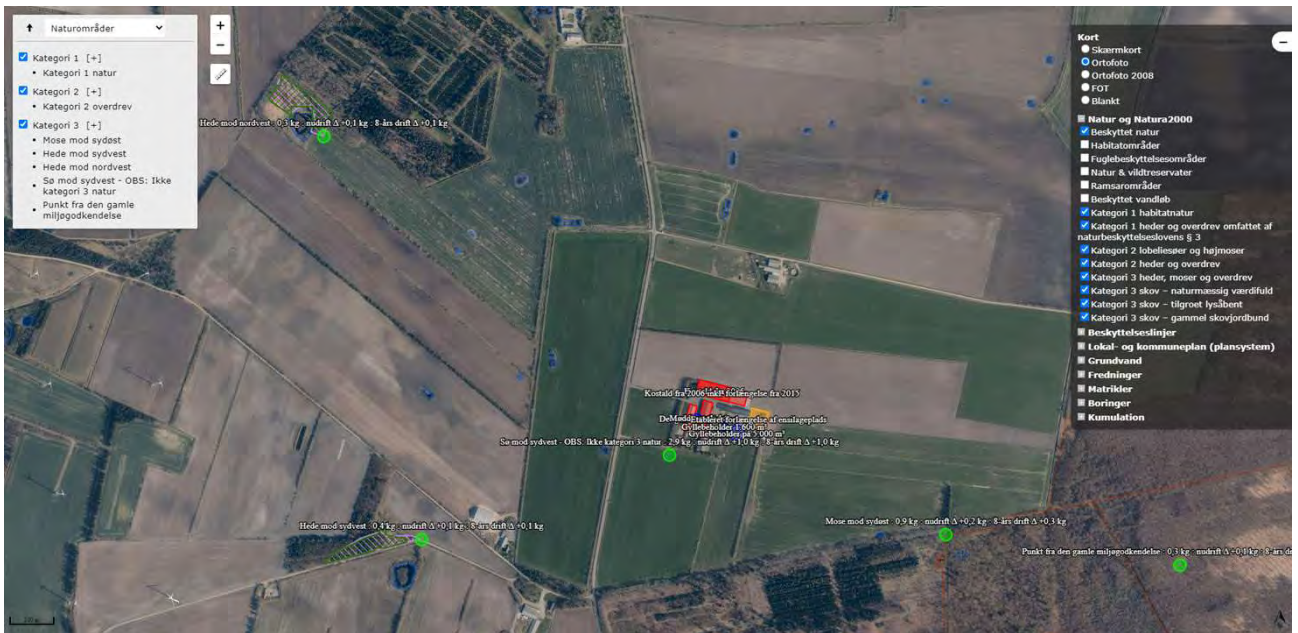
Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 7

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af figur 4 og 5, og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 8.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL4 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lagere) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 7: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

⁴ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1986 af 27/10/2021

Figur 4: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 5: Husdyrbrugets placering i forhold til alle udpegede naturområder

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Punkt fra den gamle miljøgodkendelse	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,3
Sø mod sydvest - OBS: Ikke kategori 3 natur	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	1,0	1,0	2,9
Hede mod nordvest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,3
Hede mod sydvest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,4
Mose mod sydøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,2	0,9
Kategori 2 overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kategori 1 natur	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0

Tabel 8: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et område med grå/grøn klit sydvest for Hjerpsted i Natura 2000 området Vadehavet (Natura 2000 område nr. 89 og fuglebeskyttelsesområde nr. 49), der ligger ca. 4,7 km sydvest for husdyrbruget.

Da der er mere end 4 km til nærmeste kategori 1 natur, er der ikke brugt tid på at vurdere, om der er andre husdyrbrug der påvirker kategori 1 naturen, idet Husdyrgodkendelse.dk altid beregner en deposition til punkter længere væk end 4 km til 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav på 0,2-0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur er således overholdt.

Kategori 2 natur

Den nærmeste kategori 2 natur er ifølge Husdyrgodkendelse.dk et overdrev godt 2 km syd for husdyrbruget. Det fremgår af tabel 8, at totaldepositionen til overdrevet er på 0,0 kg N/ha/år, hvorfor Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er to mindre hedearealer nordvest og vestsydvest for husdyrbruget samt Skast og Kogsbøl moser. En stor del af de to heder er endvidere udpeget som kategori 3 skov (tilgroet lysåbent). Der er endvidere udpeget et ammoniakdepositions punkt inde i Kogsbøl Mose, hvor der i forbindelse med den sidste miljøgodkendelse også blev beregnet ammoniakdeposition til.

Der er også foretaget ammoniakdepositions beregning til den nærmeste sø, da søer er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven. Øvrige naturarealer ligger en del længere væk fra husdyrbruget, og er derfor ikke udpeget.

Det fremgår af tabel 8, at merdepositionen til kategori 3 naturarealerne er på maksimalt 0,3 kg N/ha/år og til søen er merdepositionen på 1,0 kg N/ha/år. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition.

Med en maksimal merdeposition i både nudrift og 8 års drift overholdes dette krav således.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabel 9 herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2011.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grønsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 9: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁵.

Ifølge klagenævnets praksis skal der ved vurderingen benyttes et 3-års gennemsnittet for ammoniakdepositionen. Gennemsnittet af ammoniakdepositionen for 2017-2019 er for det 5,6 km x 5,6 km grid på 17,0 N/ha/år ((15,773+14,544+14,789)/3). Tallene stammer fra regneark modtaget fra Aarhus Universitet.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1, 2 og 3 natur overholdes og endvidere ligger langt under grænseværdierne, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne væsentligt negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund.

FN definerer biodiversitet som: "*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*" Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

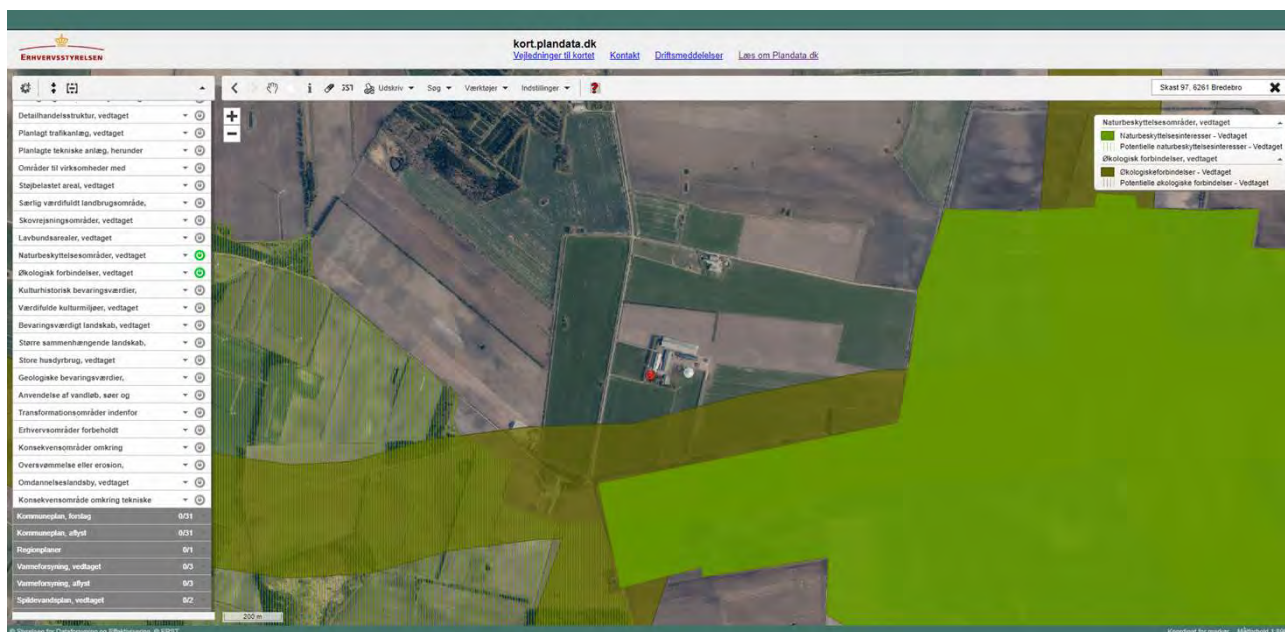
Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående afsnit. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

⁵ http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

Der nedlægges ikke naturområder eller fjernes beplantning. Det areal, der er inddraget til forlængelsen af ensilagepladsen, har tidligere været anvendt til intensivt dyrket mark samt køreareal, og kan derfor ikke have været leve-, yngle- eller opholdssteder for bilag IV-arter.

Husdyrbruget ligger umiddelbart nord for et område, der er udpeget til økologiske forbindelse. Lidt længere væk fra husdyrbruget er der udpeget områder med naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturbeskyttelsesinteresser. De nærmeste områder fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 6: Udpegninger af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fra Plandata.dk

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁶ fremgår en liste over arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁷. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

⁶ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁷ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/Sr50.pdf>

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Brunflagermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Odder	<i>Lutra lutra</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Løgfrø	<i>Pelobates fuscus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>
Strandtudse	<i>Bufo calamita</i>

Tabel 10: Liste over potentielle bilag IV-arter i området

Figur 7: Kort over bilag IV registreringer mv. fra Danmarks Miljøportal, Naturdata

Ifølge Naturdata på Danmarks Miljøportal er der ikke registreret fund af bilag IV-arter inden for 1.000 m fra husdyrbruget.

De potentielle bilag IV-arter, der kan forekomme i området er som beskrevet i tabel 10 fire flagermusarter, odder, markfirben og tre paddearter.

Der sker der ingen inddragelse af nye arealer til byggeri. Arealet, der er benyttet til forlængelsen af ensilagepladsen, har hidtil været benyttet til markdrift og køreareal.

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Hvis der er oddere i nærheden, må disse forventes at opholde sig i tilknytning til vandløbssystemer hvor der er fødegrundlag.

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Der er ingen sådanne områder i umiddelbar nærhed af husdyrbruget.

Samlet vurdering

Ud fra den betragtning at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 naturområde, vurderes det, at en maksimal merdepositionen på 1,0 kg N/ha/år til de nærmeste naturarealer ikke vil kunne udgøre en negativ påvirkning af naturområderne som yngle- og levesteder. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter.

Pga. afstanden til potentielle yngle- og levesteder, samt da der ikke fjernes beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder, vurderes det derfor, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

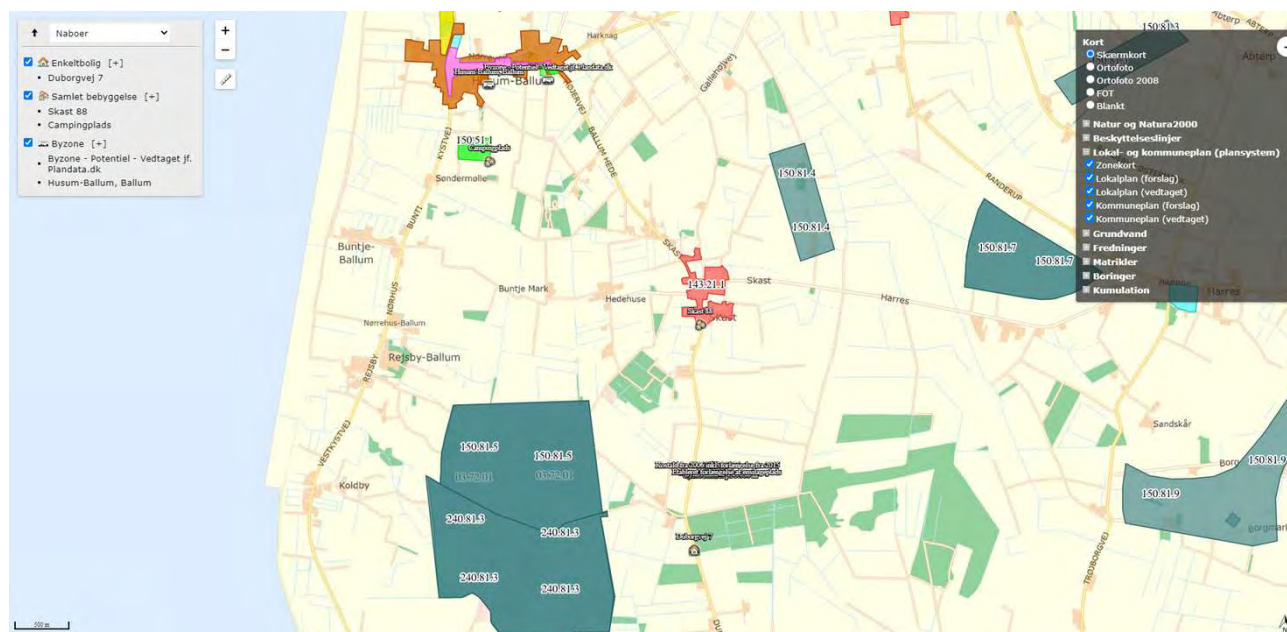
Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning, samt anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b)

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 230230 i Husdyrgodkendelse.dk, se figur 8.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt nabobeboelse eller byzone- og sommerhusområde, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 100 m fra nærmeste nabo og 300 m fra nærmeste og byzone- og sommerhusområde.

I forhold til samlet bebyggelse, der udløses af Skast 88 er der formodentlig 2 andre husdyrbrug inden for 300 m (Skast 75 og 86), der medfører en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år. Der er derfor angivet kumulation med 2 eller flere ejendomme.

Figur 8: Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzone

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Duborgvej 7	0	FMK	120,9	120,9	812,6	Ja
 Campingplads	0	NY	366,2	366,2	3624,2	Ja
 Skast 88	2	NY	366,2	439,4	1365,7	Ja
 Byzone - Potentiel - Vedtaget jf. Pla...	0	NY	538,4	538,4	4010,7	Ja
 Husum-Ballum, Ballum	0	NY	538,4	538,4	4229,6	Ja

Konsekvenszone: 504 m

Tabel 11: Beregning af lugtgeneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner

Lugtberegningerne viser, at alle lugtgeneafstande overholdes.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra ensilage og fra gyllebeholdere. Kasserede ensilagerester skrubes jævnlige af pladserne og lægges på møddingspladsen. Fra gyllebeholderne kan der være lugtafgivelse i sær i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra fx gyllebeholdere og ensilage indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Da der er ca. 330 m fra nærmeste ensilageplads eller gyllebeholder til nærmeste nabobeboelse, vurderes lugt fra disse ikke at kunne være generende for naboer.

På baggrund af ovenstående, samt at alle lugtgeneafstande overholdes, vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko for omgivelserne, samt at husdyrbruget kan udvides/ændres som ansøgt uden at være til gene for naboerne.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Varme fra mælkekølingen til genbruges til opvarmning af vand samt opvarmning af stuehuset.

Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

De største støjgener fra husdyrbruget vil være støjgener i forbindelse med stakning af ensilage, fodring, mal-kning, gyllepumpning i forbindelse med overpumpning til gyllebeholdere, flytning og udbringning af husdyr-gødning, blanding af foder, samt transport af dyr, foder, halm, mælk og gylle m.v.

De fleste pumper er støjsvage elektriske pumper. Dog sker overpumpningen af gylle fra stalden fra 2006 og 2015 med traktordrevet pumpe. Gyllebeholderne tømnes vha. gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende.

Støjklender fremgår af nedenstående figur.

Figur 9: Støjklender (og udvendig belysning)

Vurdering

Med ca. 295 m fra nærmeste stald eller anlæg til nærmeste nabobeboelse vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Det forslås, at der fastsættes vilkår for støj i overensstemmelse med Miljøstyrelsens støjvejledninger.

Vurdering af støj i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i kilderne til eventuelle rystelser og vibrationer fra husdyrbruget

med den ansøgte udvidelse af dyreholdet. Kilder kan fx være gyllepumper, traktorer (specielt ved stakning af ensilage), malkerobotter samt andre maskiner.

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis nabobeboelser ligger meget tæt på overkørsler til husdyrbruget, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transporter af foder og dyr mv. Der ligger ingen nabobeboelser i direkte tilknytning til overkørslerne fra Skast vej til husdyrbruget.

Med ca. 295 m fra nærmeste stald eller anlæg til nærmeste nabobeboelse vurderes rystelser og vibrationer at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne.

Vurdering af rystelser i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Støv vil primært forekomme i forbindelse med indkørsel af foder og halm, flytning og udbringning af gylle og dybstrøelse samt markarbejde i tørre perioder, hvor jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet/skrabet vejarealer efter kørsel, når der er behov for det. Kørearealerne rundt om bygninger og anlæg er en blanding af grusarealer og asfalterede arealer, hvilket reducerer støvgenerne i forhold til jordveje

Ensilage lægges på ensilagepladserne og overdækkes med plast og fiberdug. Foder tippes i plansiloer i foderladen og kombiladen. Foder blæses ind i fodersiloen på 20 ton samt små fodersiloer inde i kombiladen.

Vurdering

Med ca. 295 m fra nærmeste stald, anlæg eller køreareal til nærmeste nabobeboelse, og når der rengøres veje ved behov, vurderes støv at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Placering af udvendig belysning fremgår af figur 9. Al udvendig belysning er sensorstyret. Alle lyskilder er nedadrettede og oplyser kun nærområdet.

Se punkt 3.9.5 med hensyn til styringen af lyskilderne.

I forbindelse med transporter af mælk, dyr, foder, stakning af afgrøder på ensilagepladsen og kørsel med husdyrgødning vil der holde/køre lastbiler og traktorer med lys på ved mælketanken, staldene, foder- og kombiladen, ensilagepladsen og gyllebeholderne.

Vurdering

Med placeringen af den udvendige belysning, afstanden til veje og afstanden til naboejendomme, vurderes lys ikke at kunne medføre gener for naboer eller vejtrafik.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Fluelarver bekæmpes ved hyppig udmugning kalve. Ved behov vandes med Neporex eller tilsvarende middel og/eller smøres et fluemiddel på inventar. Generelt er der ikke problemer med store forekomster af fluer.

Opbevaring af foder sker på ensilagepladser og i planlager i foderladen, og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.). Rotter bekæmpes via privat rottebekæmpelsesordning (pt Ewers Skadedyr). På nuværende tidspunkt er opsat ca. 40 fælder/kasser med rottegift rundt omkring på ejendommen.

Vurdering

25.01.2022

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transporter til og fra husdyrbruget sker ad de to overkørsler til/fra Skast vej, primært via den nordligste indkørselsvej.

Tunge transporter sker primært i dagtimerne (7-17). Dog vil der i forbindelse med udbringning af gylle og indkørsel af græs og majs køres uden for dette tidsrum for at få færrest muligt kørselsdage. Endvidere bestemmer Arla selv tidspunktet for afhentning af mælk, hvorfor afhentning af mælk også kan ske i nattetimerne.

Herudover er der kørsel med personbiler (medarbejdere, dyrlæge, kontrollanter mv.). Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 4 gange dagligt.

Tunge transporter (en transport ind og ud betragtes som en samlet kørsel)	Nudrift og ansøgt drift antal/år
Afhentning af mælk (lastbil)	ca. 183
Afhentning af slagtedyr (lastbil)	ca. 12
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 18
Indkørsel af kraftfoder mv. (lastbil, kapacitet til ca. 36 ton)	ca. 18
Diverse sækkevarer (lastbil)	ca. 24
Indkørsel af græs og majs (traktor og vogn, kapacitet ca. 30 ton)	ca. 350
Indkørsel af halm (traktor og vogn, kapacitet ca. 22 baller)	ca. 40
Udkørsel af gylle (traktor og gyllevogn/nedfælder, kapacitet til ca. 25 ton)	ca. 565
Kørsel med dybstrøelse til markstak/udbringning (traktor og vogn, kapacitet til ca. 30 ton)	ca. 26
Flytning af gylle (traktor og gyllevogn med kapacitet til ca. 25 ton)	maks. 39
Udkørsel af overfladevand (traktor og vogn og gyllevogn med kapacitet til ca. 25 ton)	maks. 128
Dieselolie (lastbil)	maks. 20
Dagrenovationsordning (lastbil)	ca. 26
Transport af affald til Tønder Deponi (traktor og vogn eller gummiged)	ca. 3
I alt	maks. 1.452

Tabel 12: Skønnede antal transporter i nudrift og ansøgt drift

Ud over de angivne transporter er der transporter med markmaskiner.

Kørsel med græs sker af 4 til 5 omgange i perioden ca. 20. maj til 1. november. Kørsel med majs sker koncentreret over ca. 2 dage normalt midt i september/oktober måned.

Transporter af gylle og dybstrøelse er beregnet ud fra normaltproduktion af gylle.

Vurdering

Transporterne forventes som udgangspunkt at være uændrede. Øges antallet af køer og opdræt lidt vil der skulle transporteres lidt mere foder og husdyrgødning.

Som nævnt sker alle transporter til offentlig vej ad overkørslerne til/fra Skast vej og primært ad den nordligste vej. Der er ingen nabobeboelser i umiddelbar nærhed af overkørslerne. Det vurderes således, at ingen nabo-

er vil blive generet af opbremsninger i forbindelse med kørsler til og fra husdyrbruget, samt at transporterne ikke vil adskille sig fra øvrige tunge transporter på vejene med hensyn til støj, vibrationer, rystelser mv. Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transporter.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne. I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugetiloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transporter.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr placeres på et befæstet areal nord for møddingspladsen overdækket med presenning. Pladsen er således afskærmet af bygningerne. Når der er registreret et dødt dyr, tilmeldes det til afhentning via app på mobiltelefonen. Daka afhenter efterfølgende hverdag.

Vurdering

Pga. pladsens placering kan ingen naboer eller forbigående bliver generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødsning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender som brændbart affald.

Herunder er oplyst husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder. Der sker ingen ændringer i affaldstyper og mængder med det ansøgte.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olief- og kemikalieaffald:				
Spildolie	I maskinhuset	Avista Oil	Kendes ikke	ca. 200 l
Olief- og brændstoffiltre	I maskinhuset	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 6 stk.
Rester af bekæmpelsesmidler	I kemirum i garagen nord for stuehuset	Transporterer selv	Genbrugsplads	Normalt intet
Spraydåser	Kontor/robothus i stalden fra 2006	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 4 stk.
Medicinrester	Kontor i stalden fra 2006	Transporterer selv eller dyrlæge	Genbrugsplads eller dyrlæge	Normalt intet
Kanyler	Kontor i stalden fra 2006	Transporterer selv eller dyrlæge	Genbrugsplads eller dyrlæge	ca. 1 kanyleboks
Fast affald:				
Lysstofrør	Værkstedet	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 10 stk.
Overdækningsplast	I garage nord for stuehuset	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 2-3 ton

Metalaffald	Uden for maskinhuset	Tonny Frank Jensen Skrot & Miljø	Tonny Frank Jensen Skrot & Miljø	0-1 ton
Pap	Samles i garagen ved stuehuset	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 100 kg
Diverse brændbart	Samles i en af ladernerne	Transporterer selv	Omlastestationen på Tønder Deponi	maks. 2 ton

Tabel 13: Affaldshåndtering og mængder

Der køres til genbrugspladserne i enten Tønder eller Skærbæk. Der er normalt ingen rester af bekæmpelsesmidler, idet evt. overskydende bekæmpelsesmiddel som regel vil blive anvendt i sæsonen efter. Der er normalt heller ingen medicinrester, idet der behandles med afmålte doseringer.

Eventuelle mindre fraktioner af rent genbrugeligt papir og plast kommer i dagrenovationens genbrugsfraktioner.

Døde dyr er beskrevet under punkt 3.9.1.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget sorterer, opbevarer og bortskaffer affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes endvidere, at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Sprøjtemidler opbevares i særskilt aflåst skab i garagen i forbindelse med stuehuset. Der er intet gulv afløb i rummet. Sprøjten fyldes på betonpladsen syd for den gamle stald.

På husdyrbruget er der en enkelt dieselolietank i brug. Olietanken er på 2.500 l, er fra 2004 og er opstillet i maskinhuset. Der er fast gulv og intet gulv afløb i bygningen. Pistolen til dieselolietanken er med automatisk stop ved fuld brændstofftank. Olietanken har overfyldningsalarm.

Olieråvarer opbevares i maskinhuset på en spildbakke sammen med spildolie. Det maksimale oplag er på maks. 600 l olieråvarer i olietromler.

Rengøringsmidler til malkestald og mælketank står i teknikrummet stalden fra 2006. Det maksimale oplag af vaskemidler er på ca. 600 l.

Vurdering

Med den beskrevne opbevaring af olie og kemikalier på husdyrbruget vurderes det, at der ikke er risiko for, at der under normale forhold kan ske udslip af sådanne stoffer. Husdyrbruget har en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvordan uheld med olie og kemikalier skal håndteres.

3.9.4 Råvarer (B7)

Foder til kvæg består af ca. 60 % hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs og græs og derudover indkøbt foder. Foderplanen afstemmes med en mineralblanding for at tilgodese kreaturenes behov for næringsstoffer.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (kalv, kvie, malkende ko, goldko, slagtekalv og slagteko). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætning af det indkøbte foder. Optimeringen af foderpla-

nen sker bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelastet også koen.

Mælkeproducenter er interesseret i, at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Ensilage opbevares på ensilagepladserne og indkøbt foder opbevares i planlagre i ensilageladen og kombiladen. Kun hvis ikke ensilagen kan være på ensilagepladserne og evt. i foderladen, vil der blive opbevaret ensilage i markstak.

Vandforbruget er beskrevet i punkt 3.9.6.

Vurdering

Der er ikke mulighed for at anvende fodringsteknikker som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen, idet fodringsteknikkerne ikke længere fremgår af Miljøstyrelsens Teknologiliste. I de nye godkendelser til en bestemt størrelse produktionsareal, er der således ikke på nuværende tidspunkt en målbar effekt af fodrings-tiltag. Der bør derfor ikke stilles vilkår om dokumentation af foderplaner og lignende.

Husdyrbruget vil dog også fremadrettet udarbejde og følge foderplaner.

3.9.5 Energiforbrug (B8, F1c)

På husdyrbruget anvendes der primært elektricitet til malkning, nedkøling af mælk, pumpning af gylle og vand, belysning, skrabe anlæg, ventilation og øvrige elektriske maskiner.

Der genvindes varme fra mælkekøling. Varmen benyttes dels til at opvarme til opvarmning af stuehuset og vand til vask af malkerobotter. Stalde, lader og maskinhuset er uopvarmede. Stuehuset opvarmes pt. også med genvundet varme fra den gamle kostald, og der er endvidere planer om at etablere et luft til luft anlæg i forbindelse med stuehuset.

Der er frekvensstyrede vakuum- og mælkepumper i forbindelse med malkerobotterne. Ventilationsanlægget er temperaturstyret.

Der benyttes diesel til traktorer mv.

Det meste af belysningen er ikke LED-belysning. Der er gjort forsøg med at udskifte traditionelle lysstofrør med LED-rør for den del af belysningen, der benyttes mest, men der har været dårlige erfaringer med holdbarheden af rørene. Natbelysning er styret, mens den øvrige belysning tændes og slukkes manuelt.

Der føres ikke løbende journal over energiforbruget. Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Forbrug i ansøgt drift er skønnet ud fra forbruget i 2020.

Type	Forbrug ansøgt drift
EI	ca. 140.000 kWh
Dieselolie	ca. 50.000 l

Tabel 14: Energiforbrug

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 er elforbruget på ca. 760 kWh pr. årsko (malkning med malkerbottes) dog med mulighed for store variationer. Normtalsberegning kommer således frem til ca. 228.000 kWh ved 300 køer, mens det forventede elforbrug er skønnet til ca. 140.000 kWh. Det nuværende dyrehold er ikke helt på 300 køer, men uanset dette, vil elforbruget i ansøgt drift blive mindre end normtallet.

Med genvinding af varme fra mælkekøling, frekvensstyrede vakuumpumper i forbindelse med malkerobotterne og begrænset LED-belysning vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi.

3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug (B8)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige, ikke særlige) men uden for indvindingsoplande, område med indsatsplaner for grundvand, nitratfølsomme indvindingsområder og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af malkerobotter, sanitære forhold samt forbrug i beboelsen. Husdyrbruget modtager drikkevand fra Ballum Vandværk. Vand fra egen boring benyttes udelukkende til markvanding.

Forbrug i ansøgt drift er skønnet ud fra forbruget i 2020.

Type	Forbrug i ansøgt drift
Drikkevand, vaskevand m.v. i stalde	maks. 13.500 m ³
Vand til vask på vaskeplads	ca. 20 m ³
Vand til marksprøjte	ca. 100 m ³
Forbrug i stuehuset	ca. 100 m ³
I alt	maks. 13.720 m ³

Tabel 15: Vandforbrug

Herudover benyttes vand til markvanding. Husdyrbrugets forbrug til markvanding reguleres af husdyrbrugets indvindingstilladelse, og beskrives derfor ikke nærmere i denne miljøkonsekvensrapport.

Af vandbesparende foranstaltninger er der drikkekar til køerne, og der benyttes højtryksrenser til vask af maskiner og kalvehytter.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af SEGES er vandforbruget pr. ko af stor race ca. 33 m³, pr. opdræt ca. 5,7 m³ og pr. slagtekalv ca. 9,1 m³. Med forventet maks. 300 årskøer med ca. 300 opdræt og ca. 160 slagtekalve bliver det ca. 13.066 m³.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

Vurdering

Som beskrevet svarer vandforbruget på husdyrbruget omtrent til den beregnede mængde jf. normtalsberegningerne. Umiddelbart vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug. I stedet bør der stilles vilkår om, at vandforbruget skal opgøres årligt og fremvises ved tilsyn. Eventuelt kan der stilles vilkår om, at kommunen kan forlange drikkevandssystemet gennemgået af en fagperson, hvis der sker stigninger i vandforbruget, der ikke kan forklares med fx et øget antal dyr på husdyrbruget.

De eksisterende stalde, gyllebeholdere, fortank, omrøretanke, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

3.9.7 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af ledningsplanen, se bilag 2 samt figur 10 herunder.

Sanitært spildevand fra stuehuset ledes til septiktank.

Figur 10: Ledningsplan

Overfladevand fra møddingspladsen ledes til den gamle kostald. Da kostalden, som er med bagskyl, er etableret før 1. august 2019 og er uden fortank, er der intet forbud mod at lede vandet fra møddingspladsen ind i stalden.

Der anvendes udelukkende godkendte sæbemidler ved vask. Der er intet toilet i forbindelse med staldanlægget.

Der er redegjort for mængder af spildevand og overfladevand til gyllebeholdere under punkt 3.1.2.

Der er ikke kendskab til, at husdyrbruget skulle ligge inden for et område, hvor det ikke er lykkedes at opfylde miljøkvalitetsnormer fastsat i EU-lovgivning. Husdyrbruget afleder som beskrevet overfladevand fra tag- og kørearealer til grøfter nord og syd for husdyrbruget.

Grøften der udledes til, er formodentlig forbundet til Hørmøls, der løber ud i Brede Å ved udløbet til Vadehavet.

Af MiljøGIS for vandområdeplanerne 2015-2021⁸ at vandløbet er registreret som havende en samlet ukendt økologisk tilstand. Både den økologiske tilstand for smådyr, fisk og makrofyter, den kemiske tilstand og tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer er ukendt. Målsætningen er at vandløbet skal have en god økologisk tilstand. Det er først fra den del af vandløbet, der ligger ca. 1,5 km nordnordøst for husdyrbruget, at vandløbet er målsat.

Vurdering

Da der ikke ændres på typen af bortledning af overfladevand til grøften langs Skast vej og de nedstrøms vandløb vurderes det, at disse ikke vil kunne blive negativt påvirket af det ansøgte.

3.10 Klima (F4, F5f)

Mælkeproduktionen bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder der bidrager til metanudskillelsen, og staldgødningen der bidrager til lattergas- og metanudskillelsen, mens CO₂-udskillelsen stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Husdyrbruget leverer mælk til Arla Foods og bliver derfor tilskyndet til at arbejde på at reducere husdyrbrugets CO₂-aftryk. Det er Arlas Foods overordnede mål at reducere CO₂-udledningen med 30 procent inden 2030 og blive CO₂ neutral i 2050. Arla har lavet en ordning, så landmænd, der indrapporterer data via Arlas klimatjekværktøj, modtager et ekstra beløb pr. leveret liter mælk. De områder, der måles med klimatjekket er antal dyr, fodersammensætning, produktion af afgrøder, anvendelse af gødning, håndtering af husdyrgødning, anlæg på gårdens område, forbrug af elektricitet, brændstof og vedvarende energi.

Med den nuværende udvikling falder CO₂-udledningen i gennemsnit med ca. 1 % om året for malkekvægsbesætninger. Det er Arla Foods mål, at andelshaverne skal øge reduktionen til ca. 3 % om året.

Herunder ses uddrag fra klimatjekket.

⁸ <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>

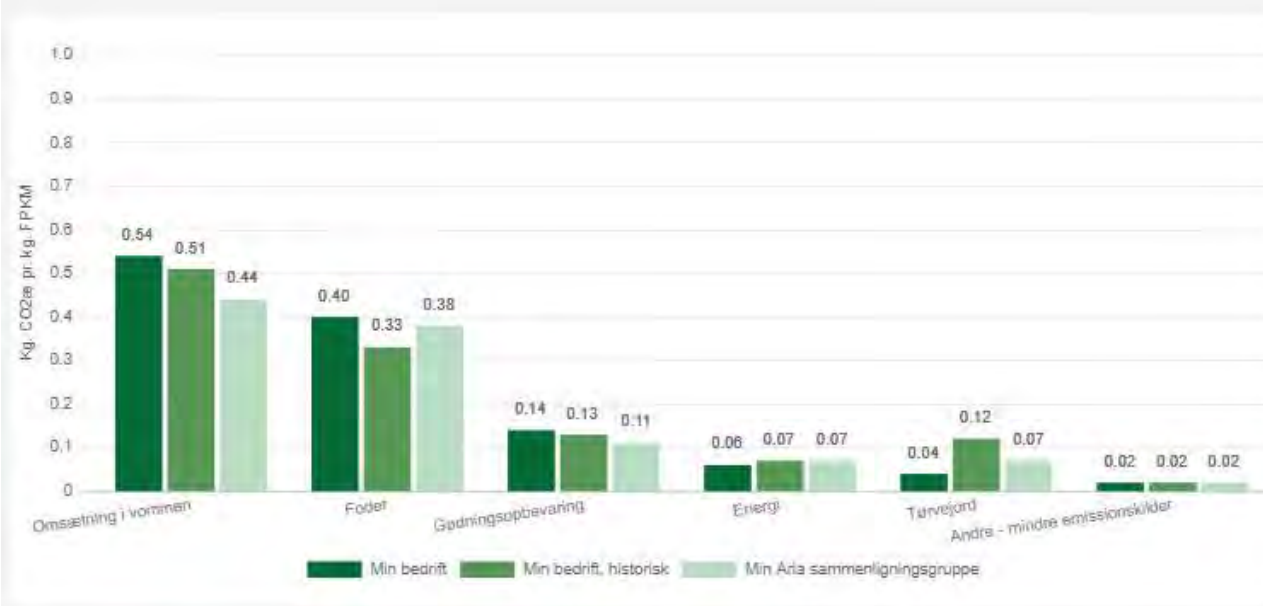
CO2 AFTRYK

Herunder vises det samlede CO2 aftryk pr. kg. FPKM for din bedrift.

	Kg. CO2æ pr. kg. FPKM inkl. tørvejord	Kg. CO2æ pr. kg. FPKM ekskl. tørvejord
Min bedrift	1.20 ▲ 2.56%	1.15 ▲ 8.49%
Min bedrift, historisk	1.17	1.06
Min Arla sammenligningsgruppe	1.09	1.02

DETALJERET CO2 AFTRYK

Herunder vises et generelt overblik over CO2æ emissioner pr. kilde. For detaljeret visning, se venligst Emissionskilder

Figur 11: Uddrag af klimatjek for husdyrbruget på Skast 97

Klimatjekket viser, at husdyrbrugets CO₂-udledning pt. ligger højere end et gennemsnitligt sammenligneligt husdyrbrug. FPKM står for Fedt og Protein Korrigeret Mælk.

Arla er endvidere i gang med at se på muligheden for at mindske udledningen af metan. Arla har sammen med Aarhus Universitets Center for Cirkulær Bioøkonomi oprettet et professorat og et 5-årigt projekt, der skal undersøge muligheden for at reducere klima- og miljøpåvirkningen fra mælkeproduktionen ved i langt højere grad at udnytte lokalt producerede biomasser og at se på nye måder at sammensætte foderblandingerne.

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget, da husdyrbruget ligger et godt stykke fra havet, og derfor ikke vil være direkte påvirket af f.eks. havspejlsstigninger. Over de seneste 8 år har nedbøren svinget med et gennemsnit på 933 mm om året for Tønder Kommune. Da husdyrbruget ligger ca. 9 m over havoverfladen, vil stigende havvandstigninger ikke kunne påvirke husdyrbruget i dets forventede levetid.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Af figur 12 herunder fremgår de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved værst tænkelige nedbørsmængde.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget eller forurening som følge af store nedbørsmængder.

Figur 12: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Grundvand

Af figur 13 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står forholdsvis højt, med en højde på ca. 1-3 meter under terræn i vintersæsonen. Dette kan have betydning i forbindelse med tømninger af gyllebeholdere, hvorfor bundtømning af gyllebeholdere kun sker, når der ikke er risiko for at grundvandet står så højt, at det kan presse gyllebeholdernes bund op og medføre utætheder i gyllebeholderen. Den lille gyllebeholder på 1.600 m³ er gravet ca. 2 m ned i forhold til terræn, mens gyllebeholdere på 5.000 m³ er gravet ca. 3,5 m ned i forhold til terræn. Gyllebeholderen på 5.000 m³ er etableret med et lukket omfangsdræn og en inspektions-/pejlebrønd, så grundvandets højde kan tjekkes forud for bundtømning.

Figur 13: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vandløb og hav

Som det fremgår af figur 14, er der umiddelbart ingen risiko for, at husdyrbruget vil blive påvirket af oversvømmelse fra vandløb.

25.01.2022

Figur 14: Vandløbsoversvømmelse ved 20 års hændelse. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gennem deltagelse i Arlas Klimatjek får et redskab, som gør det mere synligt, hvor der kan sættes ind i forhold til at forbedre husdyrbrugets CO₂-udledning. CO₂-udledningen forventes derfor at falde i de kommende år.

Pga. husdyrbrugets beliggenhed ca. 9 m over havets overflade og med ca. 4 km til kysten, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år. Dog skal der være skærpet opmærksomhed ved tømning af gyllebeholdere, så der ikke sker skader ved høj grundvandsstand.

Fortsat teltoverdækning af gyllebeholderen på 5.000 m³ bevirker, at der skal køres mindre overfladevand ud, hvilket er hensigtsmæssigt i forhold til at spare brændstof. Teltoverdækning af gyllebeholderen på 1.600 m³ vurderes ikke hensigtsmæssigt, da beholderen er fra 1992 og derfor allerede 30 år gammel. Teltoverdækning bør som udgangspunkt kun etableres på gyllebeholdere, der har minimum 20 års forventet restlevetid.

3.11 Forslag til egenkontrol (B7)

Det antages, at der fortsat stilles vilkår om teltoverdækning af gyllebeholderen på 5.000 m³ i overensstemmelse med Teknologilistens standardvilkår⁹.

3.12 BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse, som omfatter de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

⁹ <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/gylleopbevaring/vilkaarsforslag-fast-overdaekning-af-gyllebeholder-med-telt/>

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

BAT-beregningen fremgår af efterfølgende tabeller.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	4993	426	5419
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	4993	426	5419
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 16: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde ? i				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl) eller ringkanal ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl) eller ringkanal ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Kostald fra 2006 inkl. forlængelse fra 2015	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Det gamle staldanlæg	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Det gamle staldanlæg	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Det gamle staldanlæg	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl) eller ringkanal ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Det gamle staldanlæg	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 17: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.4-3.10. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets be-

redskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i kontoret i stalden fra 2006 samt i kontoret i stuehuset og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle, forurenede vand fra ensilagepladser eller fx olie. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende.

Eksisterende stalde, gyllekanaler, fortank, omrøretanke og gyllebeholdere mv. er etableret med tætte og stabile bunde og sider, gyllerør er etableret med tætte rør og samlinger og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderne er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ud fra et højdekurvekort ses det, at terrænet ved gyllebeholderne er forholdsvis plant med en meget svag hældning af terrænet mod øst. Ved udslip af gylle fra gyllebeholder vil gyllen lægge sig på marken øst for gyllebeholderne, hvorfra det kan samles op. I beredskabsplanen er der en nærmere instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

Vurdering

Skulle der ske udslip af gylle, olie eller andre kemikalier skal der være fokus på, at begrænse omfanget af en potentiel forurening. Det er derfor vigtigt, at beredskabsplanen holdes opdateret, og at der er materialer til rådighed til at suge spild op og etablere opdæmning med, herunder graveredskaber, der kan dose jord op som barriere, så gylle, olie eller kemikalier ikke kan spredes over et større område.

På grund af husdyrbrugets beliggenhed vurderes det, at der ikke er fare for menneskers sundhed eller kulturarven pga. ulykker eller katastrofer på husdyrbruget eller forbundet med husdyrbrugets drift.

3.14 Overvågning (F7)

Der foreslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Køer kan få Coronavirus, men denne type virus smitter ikke til mennesker.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed

25.01.2022

blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med godt. 14 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5. og i forhold til lugt under punkt 3.7.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparameter og gener som beskrevet herover, ligger de nærmeste andre husdyrbrug ca. 1,5 km nord og nordvest for husdyrbruget på Skast 97 og er husdyrbrug med malkekvæg, søer og slagtekalve (Skast 75, 86 og 58).

Vurdering

Pga. afstanden til andre husdyrbrug på 1,5 km, vurderes det, at der i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys og skadedyr og transporter mv. ikke kan opstå kumulative virkninger.

Det vurderes, at der ikke er andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke udvidede eller etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Ansøgningen indsendes for at få en ny miljøgodkendelse til frit at kunne producere på husdyrbrugets produktionsarealer, for at få lovliggjort slagtekalveproduktionen og mulighed for at udvide arealet med dybstrøelse samt for at få accept efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen af etableringen af forlængelsen af ensilagepladsen, der som beskrevet er godkendt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33.

Såfremt ansøgningen om ændringerne mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at husdyrbruget fortsætter med samme tilladte produktion, som fastsat i den eksisterende miljøgodkendelse fra 2013. Der vil i givet fald skulle indsendes en anmeldelse af forlængelsen af ensilagepladsen.

Den generelle udvikling går mod større og større husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Husdyrbruget vil således gå glip af en øget omsætning og dermed mulighed for at udvikle husdyrbruget.

Da husdyrbruget ikke er et IE-husdyrbrug og totaldepositionskravene i forhold til kategori 1 og kategori 2 natur overholdes, skal den eksisterende miljøgodkendelse ikke revurderes.

Da ansøgningen ikke udløser krav om etablering af yderligere teknologi, er der ikke vurderet på alternative teknologier eller foretaget beregninger af alternative placeringer.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurderinger i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkeligt til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen så skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Skast 97 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

”Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter.”

Vurdering

Det eneste nye, der godkendes, er forlængelsen af ensilagepladsen samt op til 1.000 m² ekstra produktionsareal med dybstrøelse. Ensilagepladsen skal benyttes til opbevaring af ensilage til fodring af kvæget. Forlængelsen vurderes derfor at være erhvervsmæssig nødvendig. Udvidelsen af produktionsarealet er ansøgt, da der alligevel skulle indsendes en ansøgning for at få lovliggjort slagtekalveproduktionen. Uanset om det ekstra areal skal benyttes til lidt flere dyr eller for at give dyrene mere plads, vurderes udvidelsen at være erhvervsmæssig nødvendig.

Med en ny miljøgodkendelse til frit at udnytte staldenes produktionsarealer inden for de valgte dyretyper er det nemmere at udnytte det eksisterende staldanlæg optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres, hvilket også må vurderes som en erhvervsmæssig nødvendighed.

4. Oplysninger om konsulenten (E3)

Ansøgningen er udarbejdet af Cand. scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i 18 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Skast 97 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

Det vurderes endvidere, at der ikke er samspil mellem emnerne 1) befolkningen og menneskers sundhed, 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter, 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima og 4) materielle goder, kulturarv og landskabet, der kan medføre væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af omgivelserne.

6. Referenceliste (F10)

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK 2225 af 27/11/2021
3. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

25.01.2022

4. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1986 af 27/10/2021
5. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf
6. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
7. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/rSR50.pdf>
8. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>
9. <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/gylleopbevaring/vilkaarsforslag-fast-overdaekning-af-gyllebeholder-med-telt/>

7. Bilag

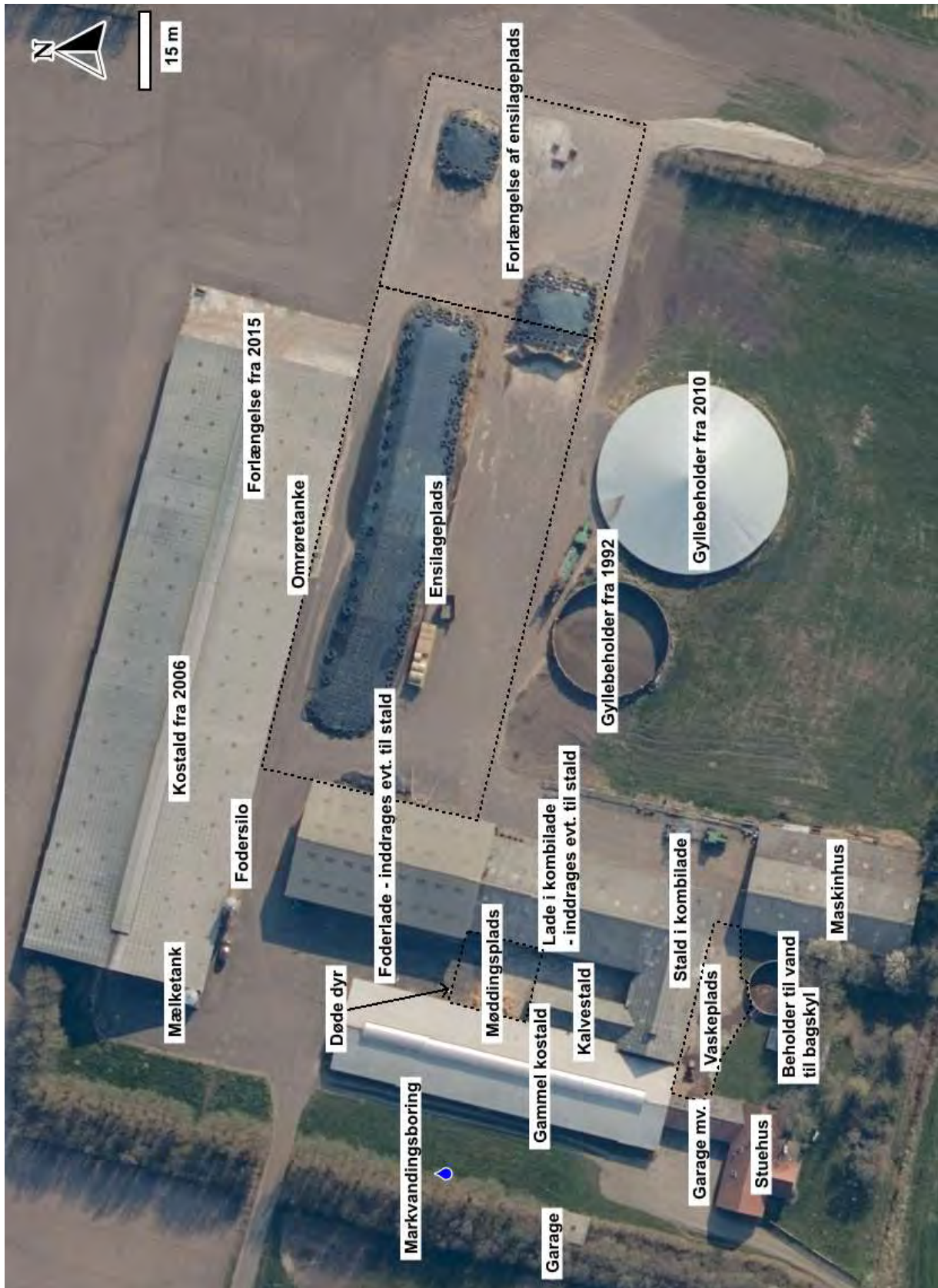
Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Ledningsplan

Bilag 3: Skitser over stalde

Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer

Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget

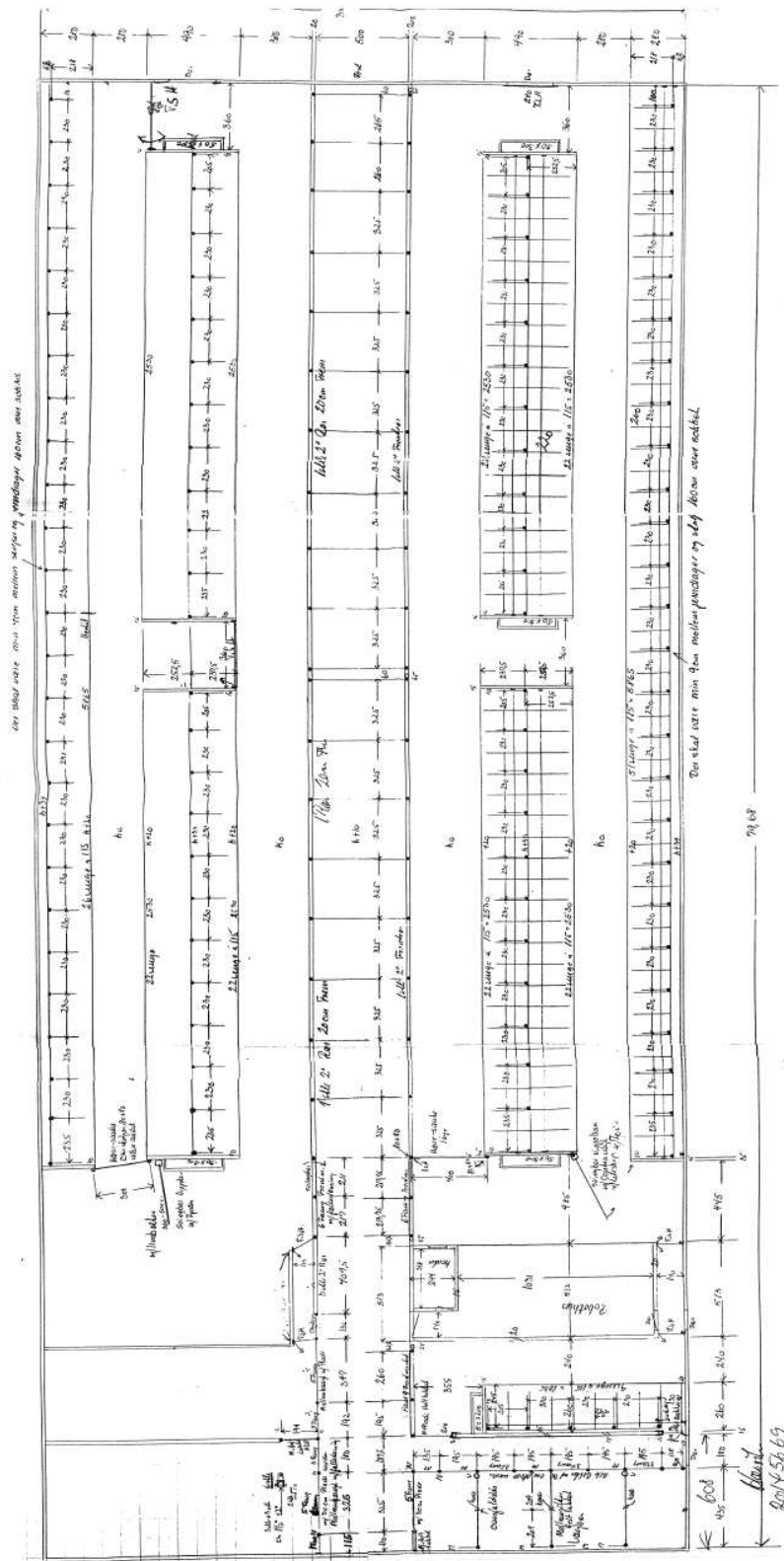

Bilag 2: Ledningsplan

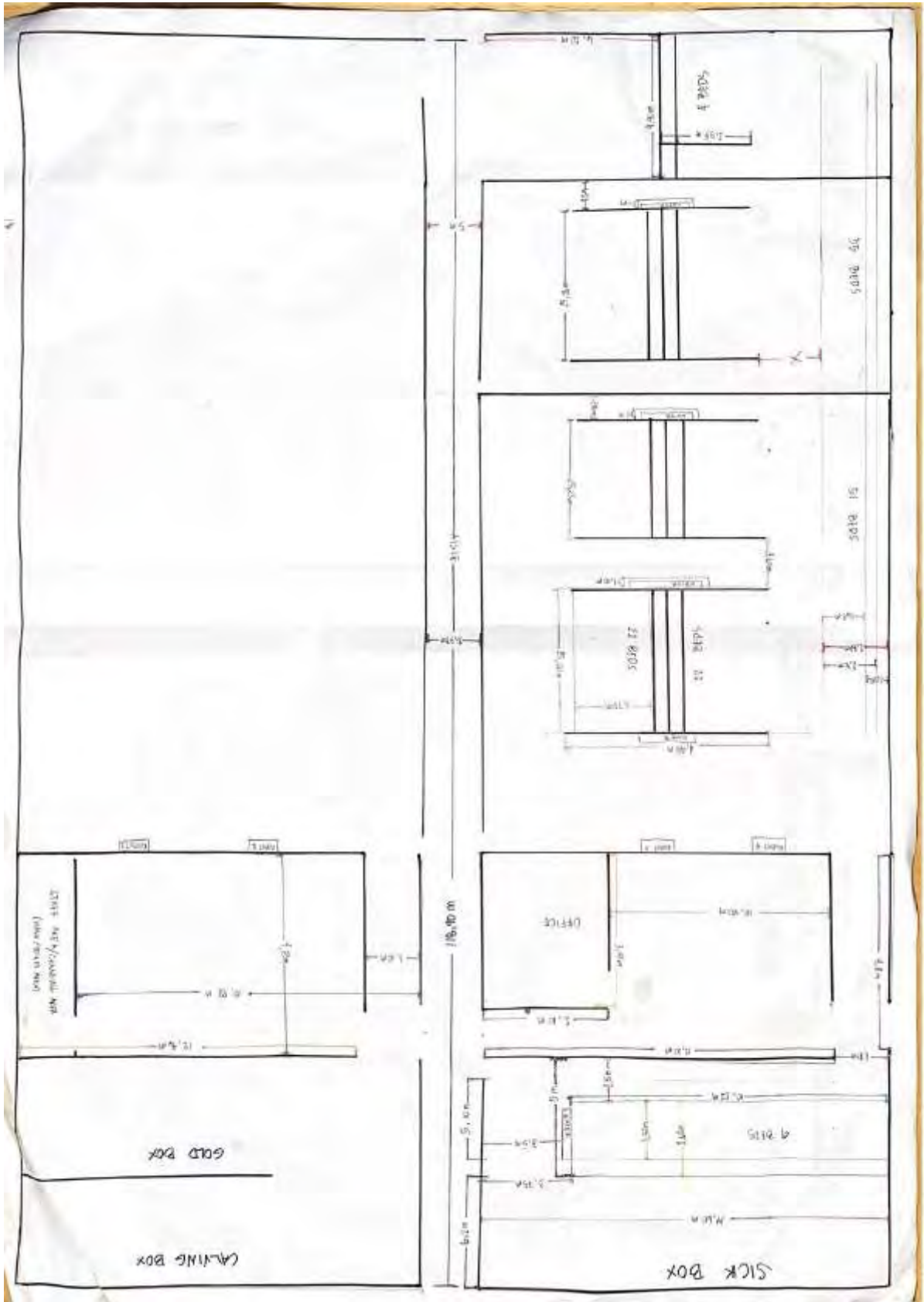

Bilag 3: Skitser over stalde

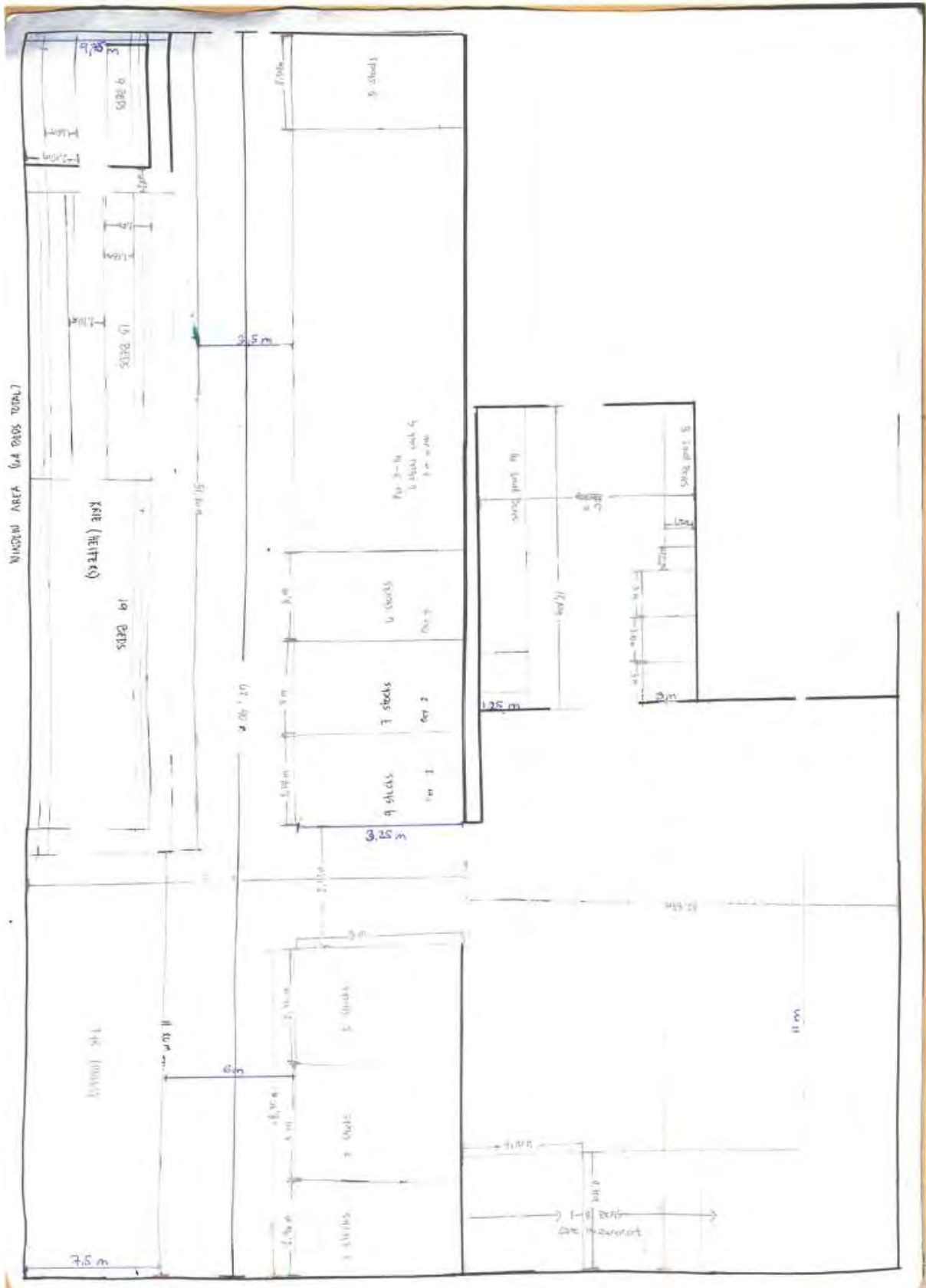
25.01.2022

Stald fra 2006. Nord er mod venstre.

Stald fra 2006 inklusiv tilbygning. Nord er mod venstre. OBS: Ikke målfast.

Det gamle staldanlæg. Nord er opad. OBS: Ikke målfast.

Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer

25.01.2022

Stald	Godkendt dyre- og gultype	Ønsket dyre- og gultype	Ansøgt Nu	8 års	Kommentarer
Korslald fra 2006	Malkøer mv., sengerstald med spalter og bagskyllingskanal Malkøer mv., dybstrøelse	Fler, alle kvæg, heste få og geder, spalter og bagskyllingskanal Fler, alle kvæg, heste få og geder, dybstrøelse	1847	1847	1647 To områder af 14,3 m x 17,57 m fra udklet 2 områder til robotrum mv. af 12,3 m x 5,13 m og 13,0 m x 5,13 m, malkøbomsaaler og vandkar 174 To bokse af 11,6 m x 6,2 m
Tilbygning fra 2015	Malkøer mv., sengerstald med spalter og bagskyllingskanal	Fler, alle kvæg, heste få og geder, spalter og bagskyllingskanal	870	870	To områder af 14,3 m x 33,7 m fra udklær malkøbomme og et vandkar. I hver side er der en dybstrøelsebold på 4,3 m x 6,2 m.
Dyr: areal i tilbygning fra 2015		Fler, alle kvæg, heste få og geder, dybstrøelse	61	0	Da der ikke har været vist dybstrøelse i btm, sidste udbødelse er arealet vist som nyt (to bokse af 4,3 m x 6,2 m).
Dyr: antal i stald		Fler, alle kvæg, heste få og geder, dybstrøelse	0	0	
(GI Korslald)	Malkøer mv., dybstrøelse*	Fler, alle kvæg, heste få og geder, dybstrøelse	716	716	716 3 bokse på område på 3 m x 8,35 m, område med bokse på 3,25 m x 5,162 m, område på 11,2 m x 7,5 m og område på 9,75 m x 5,12 m fra udklær malkøbomme.
(Køestald)	Malkøer mv., sengerstald med spalter og bagskyllingskanal	Fler, alle kvæg, heste få og geder, spalter og bagskyllingskanal	64	64	64 Områder med bokse på 1,25 m x 17,7 m, 3 m x 9,1 m og 12 m x 1,25 m
(Kombilade)	Køer, dybstrøelse	Fler, alle kvæg, heste få og geder, dybstrøelse	180	180	180 7 bokse af 4,1 m x 4,7 m og 1 boks af 4,1 m x 11 m
(Kombilade & fodlåde)	Malkøer mv., dybstrøelse	Fler, alle kvæg, heste få og geder, dybstrøelse	1000	0	0 Skønnet maks. areal med dybstrøelse
I alt			4712	3652	2782 OBS: Pga. afrunding kan opgørelsen variere lidt fra antal kvadratmeter angivet i Husdyrgodkendelse.dk
*De skemaerne i Husdyrgodkendelse.dk til den eksisterende miljøgodkendelse var der vist et areal i den nordlige del af "GI Korslald". Dette areal var et areal, hvor der var planlagt at oversæbe spalter. Dette er aldrig blevet udført. Der vises derfor ikke dyr i dybstrøelse i denne stald. Der har været vist udgående dyr i 14 mdr. i "GI Korslald" og "GI Korslald dybstrøelse" for 62 x 49 opdater på spalter + 14 opdater på dybstrøelse alle 6-21 mdr. I de samlede gamle staldanlæg har der været angivet 150 opdater og køer og deudover småkalve. Har derfor valgt at indtaste køer og kvier som udgående i 12 mdr. i midt og 8 år drit, da ikke alle dyr har været udgående. I ansøgt drit er der ikke indtastet udgående dyr, så der fremadrettet ikke er behov for at stille vilkår om udgående dyr.					
Skulder fra 2006 er på 3,04 m, 75,7 m					
Tilbygning fra 2015 er på 3,33 m					
Placering af vandkar: 20 cm højt og 1 m x 4,35 m (4. stk. i hver staldside af stald fra 2006 + tilbygning)					
OBS: Produktionsarealer er opgjort ud fra staldtegning for korstalden fra 2006, skitser og oplysninger om malkøbomsaaler mv. modtaget fra Henrik Jørgensen.					